

לקראת שבועת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 289

פנינים לפרשת כי תצא

עצה טובה מאד להינצל ביום הדין, להקדים ברכת 'בוקר טוב' לזולת, לחייך לכל אחד, לקבל כל יהודי בסבר פנים יפות, צדקה וחסד הם לא רק לעניים ואביונים, אלא גם לעשיר ולנכבד, גם לשכן ולשותף לאחרים, ובמיוחד בבית בין בני הזוג, בין אבות לבנים. מילה טובה, חיוך, עידוד ומחמאה מעבירים את רוע הגזירה...

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על כוח החיוך לעבור את ימי הדין והמשפט

לה: 'אמרי לבעלך כי ראיתי את האתרוג שקנה, ופסקתי שאי אפשר לברך עליו, לכן אני נותן לו את האתרוג שלי במתנה גמורה, שלא על מנת להחזיר.'

"מה עשה כאן הגאון מטעפליק? הוא ויתר על האתרוג בשביל שלום בית, בשביל השכנת שלום, כי מצוות שבין אדם לחברו - חשובות יותר, כמו שאומר הרא"ש.

"לגבי מה ששאלתם על החיוך כסגולה ליום הדין, זו לא עצה שלי. אחד מחכמי התורה והמוסר בארה"ב בדור האחרון, היה הגאון רבי

"אספר לכם עובדה שזכורה לי מימי נעורי בירושלים", פותח הגאון הגדול רבי יצחק שליט"א. "התפללתי במחיצתו של הגאון מטעפליק זצוק"ל בחג הסוכות. והנה הוא הגיע בבוקר יום טוב ראשון של סוכות אל בית הכנסת, ובידו רק ג' מינים: לולב הדסים וערבות, האתרוג היה חסר.

"לפלא היה הדבר, מקורביו ראו אותו לפני יו"ט בוחן ובודק את האתרוגים, עד שבחר באתרוג שכולו הדר ושלם עליו טבין ותקילין, ובכלל כמעט לא היו אז אתרוגים בירושלים, והיכן אתרוגו של הרב? לפני קריאת ההלל פנה הרב לאחד מהמתפללים שהיה לו אתרוג, ביקש ממנו את אתרוגו במתנה על מנת להחזיר. משקיבל הרב את האתרוג, ברך עליו בשמחה והשיבו לבעליו.

"הגאון מטעפליק עצמו לא רצה לגלות להיכן נעלם אתרוגו. אנשי ירושלים לא ויתרו, והלכו לשאול את הרבנית והתברר מה קרה. מבית שכנו של הרב נשמעו צעקות ובכיות, ביקש הרב מהרבנית שתלך לראות מה קרה. התברר שבנו החורג של השכן, שיחק באתרוג של אביו החורג ופסל אותו. אמו, אשת השכן, ידעה כי בעלה השקיע סכום גדול של כסף באתרוגו, וחששה עד מאד מכעסו, לכן גערה בבנה הקטן, הכתה אותו והוא בכה, וגם היא עצמה עמדה ומיררה בכי.

"כשמע זאת הרב, מיהר עם אתרוגו לביתו של השכן, בדק את האתרוג שנפסל בתשומת לב, ומסר את אתרוגו לאשת השכן ואמר

ידי רוב גדול, כולל חברי כנסת חילוניים, שהבטיחו להצביע בעד ההצעה (כבר היו דברים כאלו אז א.ה.). הוא נכנס למעונו של מרן הרב מבריסק זצוק"ל, ושפך את מר שיחו על המצב הרוחני הירוד. הוא הסביר לפי העובדות את המציאות, שלכאורה הכל אבוד ואין סיכוי לשום דבר רוחני כאן.

"מרן הרב אמר לו: 'בא ואני אלמד אותך פרשה בחומש, כמו שהייתי רגיל ללמד את בני שהיו קטנים'. הוא פתח חומש דברים וקרא לפניו פסוקים בפרשת וילך: 'ויאמר ד' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ' והרב הסביר לו באידיש: 'וזנה אחרי אלהי נכר הארץ' - לא הכוונה שלא יתפללו שחרית, אלא פשוטו כמשמעו, שיעבוד עבודה זרה.

"אם לא די בזה הרי ממשיך הפסוק 'ועזבני', ואין פירושו שלא יתפללו מנחה, אלא שלא יעבדו אותי אפילו בשיתוף. אם גם זה לא יספיק, הרי לפנינו המשך הפסוק 'והפר את בריתי', לא הפירוש שלא יתפללו מעריב, אלא שלא ימולו, וכך המשיך הרב וקרא את הפסוק: 'ועזבתים והסתרת פני מהם'. נו', הרים הרב את ראשו אליו ואמר: 'ר' שלמה! ודאי תסכים שזה מצב גרוע יותר ממה שאתה מתאר לי, אבל נמשיך ללמוד מה התורה אומרת: 'ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל' - לימוד התורה יהיה תרופה לכל ההתדרדרות, אפילו עד כדי עבודה זרה והפרת ברית, ויחזיר את בני ישראל לתורת ד'! עלינו מוטל רק לדאוג לענין זה של 'ולמדה את בני ישראל' וממילא אין שום מקום לייאוש מהמצב הרוחני!".

"גם עכשיו עלינו לדעת, למרות שנראה שהמצב הרוחני קשה, עברה שנה קשה עם אסונות ל"ע, אבל העצה היא 'ולמדה את בני ישראל' וגם בעצה זו", ממשיך הגאון הגדול רבי יצחק שליט"א, "אפשר להיות 'שושנים'".

"סיפר לי פעם הגר"ש שבדרון זצ"ל, שהיה אצל חתנו הגרא"ד רייכמן שליט"א בקרית גת, ובני המקום שמעו שרבי שלום הגיע, וביקשו שיאמר להם דרשה. הוא לא הכין מה לומר. הציבור התאסף וציפה, ולפתע אחד מבני המקום קם ואמר: 'שהרב יאמר דרשה ויסביר, למה מקפחים את הבנות ולא חוגגים להן בת מצוה ולא בר מצוה!'. רבי שלום ענה לו: 'לבנים חוגגים בר מצוה כי הם מתחילים להניח תפילין ומקיימים מצוות, ואצל בנות זה לא שייך, לכן לא חוגגים להן, אבל אצל כאלו שהבנים לא מניחים תפילין ולא מקיימים מצוות - באמת אין הבדל בין הבן לבת...'

"אחרי שנה, הגיע שוב רבי שלום שבדרון לקריית גת, וסיפרו לו

אביגדור מילר זצוק"ל, שהיה חכימא דיהודאי. לעת זקנותו בימים שלפני ראש השנה, ניגש אליו תלמיד ושאלו: 'למדנו רבנו במה אכין את עצמי כראוי לקראת יום הדין?' אמר לו רבי אביגדור באנגלית: 'סמייל!' - לחייך ולהאיר פנים. התלמיד חשב שלרוב זקנותו לא הבין הגר"א מילר את שאלתו, כי הוא לא ביקש ממנו הדרכה לקראת פורים, אלא לקראת יום הדין, ולכן שב ושאלו מהי ההכנה לקראת יום הדין? ושוב רבי אביגדור בשלו: 'סמייל!'

"והוא הסביר את כוונתו: 'אתם חושבים כי בגלל זקנותי, לא הבנתי לנכון את השאלה שלכם, אסביר לכם את תשובתי שתדעו שהבנתי: משל למי שעומד בראש רשת חנויות המפוזרות ברחבי העיר. עולם כמנהגו נוהג, וכל חנות מהרשת מתנהלת על ידי עובדיו ומשרתיו. מגיעה סוף שנה, לוקח בעל הבית זמן לעצמו, עורך מאזן, ומברר היטב את כל מה שנעשה בכל חנויותיו, וגילה, כי במקום פלוני יש מידי הרבה עובדים ויש לשלח חלק מהם למקום פלוני, צריך לפרסם יותר על קיום החנות, למען ידעו דור אחרון שזכו לחנות כזאת בקרבם, ובמקום שלישי צריך להרבות במיני סחורה.

"הוא הודיע זאת למנהלי הסניפים, ואז אמרו לו: 'גם אם נראה שעליך לשחרר חלק מהפועלים, את פלוני ופלוני אל תסלק! כי עצם שהייתו מביאה לך קונים רבים מחוץ, על ידי החינוך והארת הפנים שהוא מאיר לכל הבאים לחנות. הוא לא עובד בפועל בקופה, אבל הוא מחייך לכל לקוח ועוזר לו, וזה מביא הרבה קליינטים, כך הוא עוזר לשיווק!'.
"אמר רבי אביגדור מילר: 'ראש השנה הוא יום בו הקב"ה עורך,

כביכול, מאזן. בוחן ובודק את כל מה שנעשה בעולמו בשנה האחרונה. 'וכל באי עולם יעברו לפניך כברי מרון', לפעמים הוא מחליט על כמה מהעובדים שרח"ל אפשר לשלחם מהעסק, הם לא מועילים כלום בעולם. אבל את אלו שמאירים פנים לבאי עולם - אותם הוא ישאיר בכל אופן. לכן אמר רבי אביגדור, זו העצה הטובה וההגונה ביותר לקראת יום הדין".

אנחנו לקראת סיומה של תשפ"א, שנה שהיתה קשה מאד רח"ל, עם הרבה אסונות שלא זכורים שנים רבות בציבור, איך מתכוננים לר"ה אחרי כזו שנה?

"ח"כ הרב שלמה לורינץ זכרונו לברכה סיפר, שפעם היה במצב רוח מדוכדך מאד, היה זה אחרי שהכנסת דחתה הצעת חוק שהגיש, על איסור גידול דבר אחר רח"ל. למרות שלפני ההצבעה הובטח לו על

המשך בעמוד 25

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

אבא זצ"ל התבטא פעם על עצמו, כשביקש לשכנע מאן־דהוא באיזה ענין מסויים וההוא לא רצה לשמוע בקולו כי אם לקול אישיות תמוהה: 'מיין חסרון איז אז איך בין א נארמאלער מענטש, און די וועלט זוכט ניט היינט אזא מענטש'... [החיסרון שלי, שאני אדם נורמלי, והעולם לא מחפש היום איש כזה'...]

הגאון רבי אברהם דב אויערבאך זצ"ל, על הליכות אביו מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

הרב טוביה פריינד

"ככל אשר יורו הכהנים הלויים... תשמרו לעשות" (דברים כ"ד, ח')

יום קיץ חם ולוחט היה בעיר טבריה. עשינו את הדרך אל בית המרא דאתרא, שבקרית שמואל, שם חפצנו לשמוע את הגאון הצדיק רבי אברהם דב אויערבאך, לשמוע מנועם שיחו ולהעניק לו את הספר 'שלמי שמחה' - פסקי אביו, גאון ישראל, מרן פוסק הדור רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל. מעון ביתו נודע בכל העיר טבריה, כבית גדול לד' ולתורתו, שכל מבקש תורה יכול למצוא בו את מבוקשו. רבני ומורי הוראה, לצד דיינים וראשי ישיבות וקהילות, באו להיוועץ עמו בתורה, בהוראה ובהלכה, והרב של טבריה היה מורה את הדרך אשר ילכו בה בפסיקת ההלכה. באישיותו השתלבה גאונות מדהימה בכל חלקי התורה, בהלכה, באגדה יחד עם כשרונות נדירים ביותר. כל מי שדרך על מפתן ביתו נכרך אחריו ולא יכול היה להיפרד.

"אל תטרח, נשתדל לשבת כאן בשקט".

באותו יום שנעמדנו והתדפקנו על דלת הבית, פתחה להבדל"ח נו"ב הרבנית הדגולה תחי', ואמרה לנו: 'הרב נמצא היום בפעילות רבנית מקיפה בתוך העיר, יש היום כמה ענייני כשרות ומקוואות שהרב עסוק בהם מאד ויחזור מאוחר הביתה'. - חזרנו על עקבותינו, אך טרם עזבנו את העיר, בעודנו נוסעים בכבישי טבריה, הבחנו ראינו את הרב מתהלך לבדו בשוקי טבריה - שטובה ראייתה, שם סיים את סיורו היומי אצל משגיחי הכשרות, לראות אם אכן הכל כשורה ומפקחים היטב על כשרות המאכלים וטהרת השולחן. בהדרת כבוד עצרנו וביקשנו לשוחח עמו. נזכרנו בגמרא (עירובין כט. וקידושין כא) המספרת על בן עזאי שהורה ודרש בשוקי טבריה... "יש לנו הפסקה של 40 דקות, עד למשימה הבאה, בינתיים חבל ללכת הביתה, בוא ונשב בחנות הצ'ינג' - [חנות המרת מטבע חוץ] הסמוכה, יש מקום לשבת, בעל המקום בטח מסכים שנשב שם..." אמר לנו גאב"ד טבריה, הגרא"ד אויערבאך, ומיד פנה לעבר הצ'ינג' - - - בעל החנות, יהודי שומר תורה ומצוות, שראה את הרב בפתח החנות, יצא לקראתו, קיבלו בסבר פנים יפות: "אפשר לשבת כאן כמה דקות עם היהודי הזה?" - שאל הרב את בעל החנות, "בוודאי" - ענה לו האיש, "לכבוד גדול הוא לי שהרב יש בתוך מקום העסק, זה בוודאי יביא ברכה. אפשר להציע לרב כוס קפה?" - "לא" ענה הרב:

להדבר היחיד שראינו היה לימוד התורה, המתקנות וההתמדה בלימודו. עם זאת ידענו את גאונותו במידות טובות, ענוונותו ובריחתו מן הכבוד. הכרנו את מידת האמת שהייתה טבועה בנפשו. וחשנו את היראת שמים שלו, שלא הרפה ממנה עשרים וארבע שעות ביממה. מה שנתפרסם מאוחר יותר, אלו פעולות הצדקה שפעל רבות

מה שנתפרסם מאוחר יותר, אלו פעולות הצדקה שפעל רבות

לא אשכח את אותן הדקות הנעלות והמרוממות, בהן התיישב האב"ד והמרא דאתרא בצ'יינג'; הפשטות, ההצטנעות וענוות החן מחד וההערצה הגדולה של תושבי העיר מאידך

כשרונותיך הברוכים בתיאור ובהעמדת דמותו המרוממת עלי גליון באופן הראוי. אלא שבסופו של דבר ובסיכומו של ספר, בפני הקורא אינו נהיר וברור הנהגתו של אבא מארי זצ"ל. האם היה מגדולי בעלי הצדקה והחסד שבדור? או שמא מגדולי אוהבי ישראל? או בכלל היה איש עוסק בצרכי ציבור באמונה? מכל הכתיבה שכחת לכתוב כי אבא ברוב שעות יזמו וילילו ישב והגה בתורה'..."

"אבא זצ"ל, באמת נשא על שכמו הרבה ממשא העם. הוא התדבק במידותיו של הקב"ה ברחמים ובחמלה על כל איש ובמיוחד אלו שבאו בצל קורתו ושטחו בפניו את אשר על ליבם. אבל מהות חייו היתה ליד הגמרא והשולחן ערוך ביגיעה רבה בכל שעות היום והלילה, הוא היה עסוק הן בהרבצת תורה לתלמידים והן בבירור הלכות סבוכות בכל שטחי החיים, בד' חלקי שו"ע, מן הקלות ועד החמורות. היו דברים שהגיעו אל שולחנו, אלו באו בעקבות לימודו וגדלות בתורה, והם שאר הפעולות הנשגבות בשנות חייו, החסדים הרבים, הצדקות הרבות ליתומים ולאלמנות, האהבת ישראל לכל יהודי באשר הוא ועוד רבות שניתן לשוחח עליהם שעות. אבל עיקר מהותו היתה יגיעת התורה."

רבה של טבריה, הגה"צ רבי אברהם דב זצ"ל, בנועם ובמתק שפתיו, סיפר על מידותיו הנאצלות של אביו הנערץ ז"ע, וראה בכך דוגמא אישית: "אבא זצ"ל התבטא פעם על עצמו, כשביקש לשכנע מאן דהוא באיזה ענין מסויים וההוא לא רצה לשמוע בקולו כי אם לקול אישיות תמוהה: 'מיין חסרון איז אז איך בין א נארמאלער מענטש, און די וועלט זוכט ניט היינט אזא מענטש'... [החסרון שלי, שאני אדם נורמאלי, והעולם לא מחפש היום איש כזה'... ט.פ.]"

הגרא"ד זצ"ל ביאר אמירה זו של אביו גאון ישראל ז"ע באומרו: אנשים אוהבים עבודה בקולות וברקים, ברעש וצעקה. מזה מתפעלים ומעלים על נס. אבל אדם שקם בזמן, הולך לישון בזמן, מתפלל בכוונה, ברגיעה ובמתנות, לומד בעיון ללא פלפולים המלווים בצלצלי שמע ובפעמי תרועה, ואין מבחינים ומצביעים עליו במעשים עילאיים יוצאי דופן, אדם כזה אינו מפליא אותם כלל. ואין רואים יחודיות במעשים אלו. וזו ממש היתה מהותו של אבא זצ"ל, טהור בכל מיני טהרה וביגיעת התורה מאין כמוהו, והכל בכזו פשטות מופלאה בדרך ממוצעת בלי שום קיצוניות יתר, ללא התלהמות, כל כולו היה בשיקול דעת מאין כמוהו. התורה שלמד בעמל וביגיעה זיככה את מהותו, וכל כולו היה עטור במידות טובות, שמשכו אחריו המונים שראו בו רב ומורה דרך עבורם, עמו התייעצו בכל דבר וענין."

לימוד מאורחות של צדיקים

אכן, רבים הם סיפורים המסופרים עליו על גאונותו במידות טובות שנעשו באופן בהיר ונהיר. שהתייחס לכל איש ואיש מנער ועד זקן,

גדולות ונצורות. חיזוקו ותמיכתו בנשברי לב, אלמנות ויתומים. אלו נושאים רבים להם התמסר כל חייו אבל אף אחד לא ידע עליהם, גם אנו, שגדלנו כילדיו, לא היינו מודעים לכל מעשיו".

סיפר עוד אב"ד טבריה הגרא"ד זצ"ל מהימים שקיבל בבית אביו ז"ע בילדותו: "בבית עצמו לא ראינו שום דבר חריג, כיון שהתנהג בכל מעשיו בהצנע. היכול אתה להעלות על דעתך כי לא ידענו אם אבא שומר זמני רבינו תם או לא? הסתפקנו בזה בעקבות הילוכו והנהגותיו. אבל לא ידענו זאת בבירור. למרות שהיינו במחיצתו מידי שבת בשבתו. אבל הוא לא עשה עסק מהנהגה פרטית שלו. מה שכן ראו, ועשה מכך עסק גדול, היה ענין הלימוד. אבא היה שקוע תמיד בעיון התורה. כל שיחו ושיגו היה בבירור וליבון עסק התורה. אבל במעשים הכבירים שלו, אם לא היה צורך, הוא לא דיבר וכמובן שלא הבליט שום פרט. הוא עבד את בוראו בהצנע והסתר.

"כל המידות הטובות האחרות שאבא זצ"ל ניחן בהן, ואליהן הגיע במסירות, היה בעקבות לימוד התורה. ואם ביקשת לדבר על דמותו הרוממה של אבא זצ"ל, הרי צריך להיות מטרה בדיבור וסיפור."

הרב דטבריה הפסיק קימעה ולאחר מכן המשיך ואמר:

"משנתו של אבא זצ"ל היא כמעין המפכה. מאז עלותו לשמי רום הופיעו ויצאו לאור ספרים רבים מתורתו של אבא. - גם אתה חיברת שני ספרים עבי כרס מפסיקותיו של אבא זצ"ל, [אלו הספרים 'שלמי מועד' על הלכות חגים ומועדים ו'שלמי שמחה' על אירועי שמחה, ברית, פדיון הבן, בר מצוה, אירוסין ונישואין. 'שלמי שבת' על הלכות סדר השבת ו'שלמי ברכה' על הלכות ברכות. ט.פ.], באלו מובאים דברי תורה בהלכה, פסקים והליכות ממשנתו של אבא - בהנחה שכל מה שנדפס אכן נכון וממונ... מוסיף הוא בצחות ובחריפות. "אבל ביני הספרים, הופיעו ויצאו לאור ספרי תולדות וקורות ממעשיו המופלאים של אבא זצ"ל ואמרתי פעם לאחד הסופרים המחברים, לאחר שעיינתי בספרו: 'בספר משולבים עובדות רבות ממידותיו הטובות והיקרות מאד של אבא, ויתכן כי הדברים שנכתבו בספר אמיתיים ונאמנים. ובכתיבתך המיוחדת נוכחו לדעת, את

והנה יום אחד פשטה במחנה הבשורה המשמחת: יש אוכל חם! הביאו סיר ענק ומחלקים אוכל לכל מי שעומד בתור וצלחת בידו. כולם אצים רצים. הוא עוד לא יודע מה יש בסיר ומה מחלקים בדיוק, אבל יש אוכל, וזה חם, והוא רעב וקר לו, מה צריך יותר מזה? הוא נעמד בתור ומגלה שהוא בעצם די בסוף התור...

הג"ר יוסף ברמן, נכדו חביבו של הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, עם סיפור מופלא מהסבא הגדול, על אמונה יוקדת בקב"ה, ועל ה'מרק מגן עדן'

אליעזר (לייזר) רוט

"ונשמרת מכל דבר רע" (דברים כ"ג, י')

בזמירות שבת אנחנו אומרים בפיוט 'קה ריבון' את המילים הבאות: "לו יחיה גבר שנין אלפין, לא יעול גבורתך בחושבניא". כלומר, גם אם האדם יחיה אלפי שנים - הוא לא יצליח לחשב את כל הגבורות של הקב"ה במשך זמן כל הזמן שיעמוד לרשותו.

"אומרים על זה את ההסבר הידוע של מרנא ה'חפץ חיים' זיע"א, שהסביר שהעולם קיים כמקשה אחת של 6,000 שנה, ורק מי שנמצא פה 6,000 שנה, ויודע את כל הגלגולים ואת כל ההתרחשויות יכול להבין את ההיגיון והצדק שבכל מה שקורה כאן בעולם, וכמובן שאין אף אדם שמגיע ליכולת הזאת.

"ועל זה יש את המשל הידוע ליהודי שנכנס לבית הכנסת, ניגש לגבאי ושואל אותו בטרפוניה איזו מן התנהלות הוא מפגין מול קהל המתפללים, כשהוא נותן עליות לאנשים צעירים במקום למבוגרים, לבחורים ולא לאבותיהם, ויש אנשים שיושבים בקדמת בית הכנסת ואחרים באחורי בית הכנסת, ואין שום סדר בצורת ההתנהלות.

"משיב הגבאי לאורח הזועם: 'אם הייתי נמצא כאן כל שבת, היית מבין את הסדר. הזקן ההוא שלא קיבל השבוע עליה, קיבל בשבוע שעבר, והאבא של הבחור ההוא קיבל לפני שבועיים, והסיבה שפלוני יושב במקום זה נעוצה בכך, שהוא יושב על ידי אביו המבוגר כדי לסייע לו, אלא שאתה לא ידעת שהם אב ובנו", וכן על זה הדרך. "כלומר, מי שנמצא כאן תמיד מבין את הסדר, אבל מי שהגיע מבחוץ, ולא יודע מה היה פה קודם לכן, עלול להתבלבל ולחשוב שאין סדר ואין צדק בצורת ההתנהלות.

"סבא זצ"ל היה מוסיף על זה חידוד נפלא: מעשה באדם שנכנס לבית הכנסת ושומע את הציבור מתפללים: 'ה', את כל אוהביו ואת כל הרשעים ישמיד'. אוי ואבוי, מה זה? השופט כל הארץ לא יעשה משפט? איזו מן התנהגות זו להשמיד את אוהבי ה' יחד עם הרשעים חלילה וחס?

"פעם אחרת נכנס האיש לבית הכנסת ושומע: 'שומר ה' את כל אוהביו ואת כל הרשעים'. זה גם לא נשמע טוב, מה פתאום ה'

שומר את כל הרשעים? ועוד יחד עם הצדיקים? מה הרוויח הצדיק בצדקתו, אם בסופו של דבר הרשע זוכה לאותו יחס שמקבל הצדיק? "רק מי שנמצא מתחילת הפסוק ועד סופו מבין את ההקשר: 'שומר ה' את כל אוהביו', ומה באשר לרשעים? 'ואת כל הרשעים ישמיד!'. "כך בדיוק אדם שנמצא כאן בעולם הזה, ורואה התנהלות של הקדוש ברוך הוא, שאינה מובנת לו כביכול, הוא יכול להתפלא מאוד, אבל אם הוא מבין שהוא הגיע באמצע, היה כאן משהו לפני שבאת, אתה לא רואה את התמונה המלאה, ממילא אין שאלות והכל בא על מקומו בשלום.

"על כך הוא היה מספר סיפור מופלא שאירע עמו עצמו, בתקופה בה שהה בארץ גזירה, בסיביר הקפואה".

מרק מגן עדן

"מזג האוויר היה קפוא כמובן, הם סבלו מחרפת רעב, מקור תמידי, והדבר שבנאדם יכול היה רק לחלום עליו, היה לאכול תבשיל חם בסיביר הקפואה. ממש גן עדן עלי אדמות. גם לשבוע וגם להתחמם בו זמנית. הפלא ופלא!

"והנה יום אחד פשטה במחנה הבשורה המשמחת: יש אוכל חם! הביאו סיר ענק, ומחלקים אוכל לכל מי שעומד בתור וצלחת בידו.

"כך נמשכה ההתלבטות כמה דקות קצרות, ובסופן ההכרעה היתה ברורה. הוא ויתר על מקומו בתור ופרש הצידה, כשמדובר בכשרות המאכלים, אי אפשר לקחת אפילו סיכון קטן, למרות החשיבות של המזון החם בסיביר, ועל אף כל השיקולים החשובים הללו".

אכזבה מרה

"עומד סבא בצד ומתבונן במתחולל, והנה התור הולך ומתקצר הולך ומתקצר, עוד מועט מגיע התור שהיה אמור להיות שלו. האנשים שעומדים שם כבר מלקלקים את שפתותיהם בהתלהבות, ריח המרק מכה באפם, הם כבר לא יכולים לחכות. נשארו עוד ארבעים אנשים לפני התור שהיה שלו, והנה מודיע החייל שמחלק את המרק: "נגמר המרק!". הוא הופך את הסיר ומראה לכולם שאפילו טיפת מרק אחת לא נותרה בו..."

"בפעם הבאה תרוצו מהר יותר לתור, ותתפסו מקום טוב יותר", אמר החייל ספק בנימת נחמה ספק בזלזול, לאנשים המאוכזבים שלא זכו לקבל מרק חם. לקח את הסיר הריק והלך לו.

"חיך סבא חיוך רחב, ופצח בהודיה ודברי שבח לקדוש ברוך הוא. 'צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו'".

"לכאורה הפסוק הזה קשה מיניה וביה: אם הקב"ה 'צדיק', כלומר צודק בכל דרכיו, הוא עושה הכל לפי אמת הצדק, איפה יש פה מידת חסידות? אז למה 'חסיד בכל מעשיו'?"

"אלא, התשובה שהמעשים של הקדוש ברוך הוא תמיד צודקים, זה וודאי, אבל הוא עושה אותם בדרך של חסד ורחמים."

"עלי נגזר שהיום לא אקבל צלחת מרק חם! לא הגיע לי מרק! יכולתי לעמוד בתור כמו כולם, להמתין חצי שעה, ללקק את השפתיים ולדמיין את המרק החם כמו כל אלו שעמדו בתור יחד איתי, ואז ברגע האחרון - לספוג כזאת אכזבה נוראה."

"במקום זה, הקב"ה זימן לי לראות פיסות כהות במרק. גרם לי לחשוב שאולי זה בשר טריפה, ולוותר על המקום שלי בתור. אני גם זוכה בשכר עצום, על כך שוויתרתי על צלחת מרק בגלל חשש מאכלי טריפה, אני גם שמח שזכיתי לעמוד בניסיון ומרגיש נפלא עם עצמי, וגם לא ספגתי את האכזבה המרה כמו שאר האנשים שעמדו בתור. כי אומנם לא נגזר עלי לאכול צלחת מרק חם, אבל גם לא נגזר עלי להתאכזב מכך, שהמרק נגמר לפני שהגיע התור שלי..."

"אבל מה? אם לא הייתי עומד בצד ומתבונן במה שמתחולל כאן, לא הייתי יודע בכלל איזה חסד עשה איתי הקב"ה. הקב"ה רצה לעשות לי נחת רוח, ואפשר לי הפעם לראות איך הוא מנהל את העולם בצורה נפלאה כל כך, ואיך כל מה שקורה לי זה בהשגחה פרטית מופלאה. אם לא הייתי רואה את הסוף, לא הייתי יודע כמה גדל היום חסדו עלי'."

"החכמה היא", מסיים הרב ברמן בשם סביו הגדול, "החכמה היא להבין ולהאמין שכל מעשיו של הקב"ה חסד ואמת. שהוא מתנהל עמנו בחסד וברחמים, באמת ובאמונה. לא תמיד אנחנו רואים את זה בעיניים שלנו, אבל תמיד אנחנו מאמינים בזה, ויודעים את זה בידיעה ברורה ומוחלטת!".

**"עומד סבא בצד ומתבונן
במתחולל, והנה התור הולך
ומתקצר, הולך ומתקצר. והנה
מודיע החייל שמחלק את המרק:
"נגמר המרק!". הוא הופך את
הסיר ומראה לכולם שאפילו
טיפת מרק אחת לא נותרה בו..."**

"כולם אצים רצים, וגם הוא אץ רץ לקבל אוכל חם. הוא עוד לא יודע מה יש בסיר ומה מחלקים בדיוק, אבל יש אוכל, וזה חם, והוא רעב וקר לו, מה צריך יותר מזה?"

"הוא נעמד בתור, ומגלה שהוא בעצם די בסוף התור. לפניו יש עוד כמה מאות אנשים. שוין, אפשר להמתין בסבלנות. כמה זמן זה ייקח? חצי שעה? שווה להמתין בתור. בידי קערית פח והוא מחכה עם כולם, עד שהחייל הסובייטי ישקע את המצקת הגדולה בתוך הסיר, וימזוג לו מרק לצלחת."

"הנה מתחילים להגיע הראשונים שעמדו בתור. הם כבר קיבלו מרק וכעת הם פונים לקרן זוית כדי לאכול אותו בשקיקה. אחד מהם מתקרב, וסבא מבקש להציץ, לראות באיזה תבשיל מדובר. הוא רואה מרק דלוח, כמה ירקות לא מזוהים מרוסקים בפנים, המראה לא מאוד מלבב בימים כתיקונם, אבל עכשיו בסיביר זה נראה ממש כמו תבשיל מגן עדן."

"אבל פתאום צדה עינו חתיכות קטנטנות כהות צפות במרק. לרגע עוברת בו מחשבה שאולי זה בשר בכלל. אם זה בשר, המשמעות ברורה, מדובר בתבשיל טרף. הוא שואל את הגויים מה יש במרק, אף אחד לא יודע לומר בוודאות, אם יש בשר או אין בשר. זה לא כל כך משנה להם, העיקר שזה חם ומזין."

"החלה התלבטות פנימית. אם זה היה בשר בוודאות, כמובן שהוא לא יאכל. אבל אין סיכוי שזה בשר, מה פתאום שהרוסים הקמצנים האלו, יפרגנו לאנשים בסיביר מרק בשרי? אין סיכוי. ובכלל, הוא סובל מחרפת רעב, זה ממש מתקרב למצב של פיקוח נפש, לכל הפחות ספק פיקוח נפש, והבשר הזה הוא רק ספק בשר, וגם אם נניח שזה בשר - יש סיכוי גדול שזה בכלל בטל בשישים בכזה מרק גדול, אז בגלל ספק ספיקא - הוא צריך לוותר על ההזדמנות הנדירה לאכול מרק חם?"

"מצד שני... מדובר בטריפה! איזו מן מחשבה זאת בכלל לאכול טריפה או ספק טריפה? אוי לאוזניים שכך שומעות! אין סיכוי שיהודי ירא שמים יאכל דבר כזה!"

Dirshu
דרשו ד' ועזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

המבצע הגדול חוזר לתקופה קצרה לרגל זמן אלול

המבצע הגדול של 'דרשו' ו'אחינו' חוזר לתקופה קצרה. תורמים לפעילות הקירוב של ארגון 'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'. זכייה מיידית של הספרים שכבשו את העולם היהודי

תרום 28 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 448 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- סט 'דרש דוד'
- חמשה חומשי תורה
- וספר המפתח על משנ"ב

* משנ"ב - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים, 'דרש דוד' - על התורה 3 כרכים, חמשה חומשי תורה בכרך אחד, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 384 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- ספר 'דרש דוד'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים, 'דרש דוד' - על ימים נוראים / מסכת אבות, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 23 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 276 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- של 'דרשו'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים, וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'לקראת שבת'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* 'לקראת שבת' סט הספרים שנקרא בשקיקה בכל העולם היהודי, 5 כרכים עם אלפי סיפורים מרתקים לפרשת השבוע מלוקטים מהמבחר של עלוני 'לקראת שבת' של 'דרשו' וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 21 ש"ח לחודש
למשך 6 חודשים
סך כל התרומה 126 ש"ח

וקבל מיידית

- 3 עותקים של ספר המפתח על המשנ"ב

התקשרו עכשיו 02-5609000

בצאת השבת, נפנה ר' אברהם יצחק לקחת את מזוודתו ואת חפציו מהמקום שהניחם בערב שבת, מה מאד נחרד ליבו, כשבא להוציא את כספו ממחבואו ומצאו ריק ומרוקן... הוא חיפש שוב ושוב בכל סביבות המחבוא והעלה חרס בידו. עתה הבין, שכנראה ראהו איזה בר-נש בשיטוטיו במקום בערב שבת, הבין שיש בידו מטמון ונטל הכל לעצמו...

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, על מסירות נפש למצוות וסייעתא דשמיא

"והיה מחניך קדוש" (דברים כ"ג, ט"ו)

הכספים... לאחר כמה חיפושים אנה ואנה, מצא לעצמו מקום מחבוא טוב ומוגן בשדה שמאחורי בית הכנסת. הוא חפר חפירה נסתרת והטמין היטב את כיס המעות התפוח, סימן לעצמו את המקום, ונכנס לבית הכנסת לקבל פני שבת.

השבת עברה עליו בטוב ובנעימים, הוא חש בנעימות מיוחדת בבית המארחים החשובים; הללו יצאו מגדרם כדי שתהיה שבתו שלמה ולא יחסר לו כלום - כמסורת הנפלאה של אחינו בית ישראל שבגולה, להדר מאוד במצוות הכנסת אורחים, ובפרט באורחים תלמידי חכמים חשובים.

בצאת השבת, נפנה ר' אברהם יצחק דגן לקחת את מזוודתו ואת חפציו מהמקום שהניחם בערב שבת, כדי להעבירם עמו לבית האכסניה. מה מאד נחרד ליבו כשבא להוציא את כספו ממחבואו, ומצאו ריק ומרוקן... הוא חיפש שוב ושוב בכל סביבות המחבוא והעלה חרס בידו. עתה הבין שכנראה ראהו איזה בר-נש בשיטוטיו במקום בערב שבת, הבין שיש בידו מטמון ונטל הכל לעצמו...

המכה היתה כואבת וקשה - כל כספו נעלם עד הפרוטה האחרונה! שבועות וחודשים של עמל ויגיעה במלאכת 'קובץ על יד', פרוטה אחר פרוטה עד שהצטברו לסכום גדול, נמחקו במחי גניבה אחת... לבו נשבר בקרבו, והוא התהלך את כל המסע

עשיר גדול לא היה ר' אברהם יצחק. לפיכך כשנצרך לחתן את ילדיו נאלץ לערוך 'נסיעות מגבית' לחוץ לארץ, להידפק על פתחי נדיבי ישראל שבגולה. כך היה מחתן את ילדיו. הוא היה שוהה תקופות ארוכות במדינת הים, עד שנקבץ בידו כל הסכום הנצרך. בהיותו בארצות הברית במסע איסוף התרומות, ביקר שם בערים רבות. כדרכם של המשולחים, היה שוהה כשבועיים בעיר אחת, וכשסיים בה את מלאכתו נסע לעיר אחרת, וכך דילג בין הערים השונות שברחבי אמריקה הגדולה.

באחד ממסעות דילוגיו, הגיע בטיסת פנים מעיר אחת לאחרת ביום שישי. הזמן המקורי המיועד לאותה טיסה נקבע אמנם ליום שישי בשעות הבוקר, ולפי התכנית אמור היה לנחות בשעות הבוקר המאוחרות, כך שתשארנה עוד כמה שעות עד לכניסת השבת. אך כדרכן של טיסות, ובפרט טיסות פנים של הימים ההם, התאחרה ההמראה בכמה שעות עד שנמצא המטוס המתאים.

בהגיעו למחוז חפצו, היה זה כבר סמוך ונראה לעת כניסת השבת. לפיכך, בטרם עלה בידו לסור אל בית האכסניה שסודר עבורו במעונו המפואר של אחד מנגידי העיר, החליט לצאת הישר לבית הכנסת, כדי להספיק להכין את עצמו כראוי בטבילת המקווה ולהחליף את בגדיו לכבוד שבת המלכה. לפי חשבון הזמן המועט שנשאר לפניו, עדיף היה לו להקדים לבית הכנסת זמן מה לפני התפילה, כדי להספיק להכין גם את הנשמה בלימוד במנוחת הדעת בפרשת השבוע. הוא העדיף אפשרות זו מאשר להילחץ ולרוץ לאכסנייתו, להפריע לבעל הבית ולמשפחתו בצורך לקבל את פניו בדקות הקשות והלחוצות של טרם הדלקת נרות, ולהגיע אחר כך אל בית הכנסת באיחור ובנשימה טרופה...

באחד מחדרי בית הכנסת המרווח, הוא מצא מקום טוב להניח את חפציו האישיים ואת מזוודתו, מקום שמור ומסודר עד מוצאי שבת, אולם דאגה אחת נקרה בראשו: היכן יניח את צרור כספו? בתיקו האישי מונחים היו כמה אלפי דולרים, טבין ותקילין, שקיבץ בעמל רב בכל הנסיעה הארוכה הזו. עתה עם כניסת שבת מלכתא, תר וחיפש אחר מקום טוב ובטוח המתאים אף לשמירת

מחדש, כאשר זמן החתונה כבר קרב ובא ממש. מי שלא התנסה במלאכה קשה ומפרכת זו, לא יוכל להבין עומק ההרגשה הקשה והכואבת במצב ביש שכזה.

בצר לו נכנס אל הרבי הקדוש והטהור בעל 'ויאל משה' מסאטמאר צוק"ל, זכותו תגן עלינו. הוא הגיש לפניו את הקויטל, פרץ בבכי מר, וסיפר את צרתו בכאב גדול.

הרבי הקדוש הרגיעו, והרעיף עליו טללי ניחומים, כדרכו בקודש. בחכמתו הגדולה מצא מסילות ללבבו לעודדו ולחזקו, שלא יאבד חלילה את התקוה והביטחון במי שכל הכסף הוזהב שבעולם שלו, כמה דאת אמר (חגי ב, ח): "לי הכסף ולי הזהב נאום ה'".

בסיומם שיחתם לחש הרבי אל תוך אזנו: "תבוא הנה לאחר שהגבאי ילך לביתו". כשהגיע בשעת ערב מאוחרת לאחר תום עת קבלת קהל, ניגש הרבי הקדוש לארון צדדי, הוציא מתוכו מעטפה ובה סכום אדיר - יותר מן הסכום שאיבד - תחבה אל תוך ידו ופטרו לשלום.

בנסיעה אחרת, שהה רבי אברהם יצחק על אדמת ארצות הברית חדשים רבים, כאשר נצרך להשיא באותה שנה כמה מבניו. בימים ההם היו תנאי הנסיעה קשים יותר, שלא כבימינו, לכן העדיף להישאר בגולה חודשים ארוכים. עיסוקו העיקרי היה התורה הקדושה, מושוש חייו - היא היתה איתו-עמו בכל מקום שגלה - הוא לא הלך לשום מקום בלעדי ספריו הקדושים, שהיה הוגה בהם תמיד בכל עת מצוא.

בסיומה של אותה 'נסיעה רבתי' הגיע רבי אברהם יצחק עד ארץ ברזיל הרחוקה שבדרום אמריקה, לשהות של שבועיים. משם אמור היה להפליג בדרכו לארץ הקודש.

בברזיל התקבל בכבוד הראוי לתלמיד חכם חשוב ומורם מעם שכמותו. גם כאן זכה לארחו אחד מחשובי הקהילה הקדושה, באחת הערים בברזיל.

כאשר ברר היכן המקווה המקומי, כדי לטבול כדרכו בטרם יפתח את סדר 'ומו בלימודיו השונים ובתפילת שחרית, הופתע עד מאד להיוודע, שאין בכל אותה העיר אף לא מקווה טהרה אחד! הדבר ציערו והטרידו; היתה שם קהילה חשובה של יהודים רבים יראים ושלמים, וכל ההסברים שתוצו לו בני המקום, שכבר התרגלו לנסיעה אל המקווה שבעיר אחרת בברזיל - לא התיישבו על ליבו.

ר' אברהם יצחק נסער מאד לנוכח קהילה שלמה בישראל, שאין בה מקווה טהרה. הוא לקח זאת לעצמו כמשימה אישית שהתגלגלה לפתחו - לדאוג למקווה טהרה עבור אנשי המקום! הוא החל בשיחות עם ראשי הקהל ועם חשובי הקהילה, ולא פסק מלדבר עמהם כל עת שהותו במקום, על גודל חשיבות הדבר. לאחר שיחות רבות בנושא, הצליח לארגן במוצאי שבת מסיבת 'מלווה מלכה' בהשתתפות כל בני הקהילה, שבמהלכה תתקיים התרמה מיוחדת לצורך מטרה זו.

סעודת מלווה המלכה התקימה ברוב פאר והדר, ונישאו בה נאומים על ידי רבנים חשובים בגודל ענין 'טהרתם של ישראל'. ר' אברהם יצחק התרגש לנוכח ההתעוררות הגדולה שאחזה בכל בני הקהילה.

בתום מסכת הנאומים החל סדר התרמה פומבית, כמקובל ב'דינרים' בארצות אלו. נשיא הקהילה נעמד על רגליו והחל לדבר 'תכלית' - הוא הציג בפני הנוכחים תחשיב מדויק מתוך דו"ח שהכין במיוחד, בו פרט את עלות כל מרכיבי הבניה בשלמות ההדר כנצרך, והללו הסתכמו בסכום עצום - בני הקהילה לא הורגלו מעולם לגיוס סכומים אדירים שכאלו!

נפלה תדהמה בקהל; שקט מעיק שרר באולם - כולם ישבו משתאים כיצד ומנין ניתן להתחיל בגיוס של אפילו שליש ורביע מאותו הסכום. איש לא פצה את פיו בהצעת תרומה כל שהיא; הכל הביטו בדריכות אל שולחנם של עשירי הקהל, בצפייה שיהיו הם פותחים כדרכם בדבר מצוה, אך גם הללו משכו בכתפיהם, העבירו מבטים רבי משמעות מזה לזה, והמסר ברור לכל - סכום זה בלתי אפשרי בשום אופן לגייס מתוך אנשי הקהילה!

ר' אברהם יצחק ישב כל אותה עת במקומו שב'מזרח' בחוסר מנוחה. ניכר בו שנפשו נסערת במבוכה קשה - כנראה חש בליבו שאם לא תצא מכאן עתה החלטה ברורה שניגשים הישר להקמת המקווה, מי יודע אם תבוא הזדמנות נוספת; עתה ההתעוררות גדולה, והקהל חפץ בקידום הענין, והרי הוא עצמו - היוזם - עומד לצאת השבוע לדרכו, ומי ידחף את ענין המקווה?

לפתע קם ר' אברהם יצחק על רגליו, ובהתרגשות גדולה פנה אל חברי הקהילה ואמר: "שמעו נא רבותי, חכמינו ז"ל הורו (ירושלמי ראש השנה פרק א הלכה ח): 'המתחיל במצוה אומרים לו גמור!' מאחר שהתחלתי במצוה רבתי זו, אינני יכול עוד להשאירה כך תלויה עומדת... ידוע לכם היטב שהייתי בגולת אמריקה קרוב לשנה שלמה, לצרכי מצוות הכנסת כלה, לנישואי ילדי היקרים. צברתי במשך השנה החולפת סכום עצום, והנני מוכן לתרום לכם לאלתר את כל אותו הסכום בשלמות עבור בניית המקווה! הנני משליך יהבי על קוני וצורי, שבוודאי יסייע בידי בזכות המצוה להשיא את הילדים בכבוד!".

הרב סיים את דבריו הנוקבים והנרגשים, והתיישב על מקומו. תכף נעשה כל האולם כמרקחה. דבריו הקדושים שיצאו מעומק לב טהור, הציתו אש קודש בליבות בני הקהילה. הם החלו לשוחח ביניהם בהתלהבות: "הנה הוכיח לנו עתה כבוד הרב, עד היכן מגעת מידת 'מסירות נפש' הנצרכת בשביל אותה מצוה גדולה! כנראה, בלי מסירות נפש, בלי שיוציא כל אחד מכיסו יותר מכדי יכולתו, לא נזכה כאן לטהרתם של ישראל!", ולא זו משם עד שעלה בידם לגייס את מלוא הסכום!

אכן עד מהרה הוקם באותה עיר 'מקווה טהרה' בתכלית ההידור, המתנוסס עד היום לתפארה במרכזה של ברזיל!

(מתוך 'טיב המעשיות')

פיזור צדקותיו של רבי שמשון לכל דל ונצרך, הקיף תחומים רבים, אבל תחום מסוים בפרט, היווה עילה קבועה לפעור חור בארנקו הריקן, ולפזר עליו ממון רב. היה זה כל אימת שהבחין בצורך של מאן-דהוא לערוך תיקון שיניים... סקרנותו של האברך התעוררה, והוא פנה אליו בשאלה: מדוע דווקא עניין זה של תיקון שיניים כה מיוחד בעיניו?

מסירות מיוחדת לצדקה, של הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל

"ולך תהיה צדקה" (כד יג)

סכומי עתק פיזר לצדקה, שאיש לא ידע מהיכן וכיצד מסוגל היה לתת במצבו הדחוק. אין ספק, כי לעומת מעשי הצדקה הכבירים שהתגלו בהיסח הדעת, רבים אחרים נותרו חבויים ונעלמים, בכלל ה'סתרי תורה' שלקח עמו רבי שמשון זצ"ל בצניעותו. למשל, בהיותו פעם בחוץ לארץ, קיבל מאחד מידידיו סכום של עשרת אלפים דולר לצורך מסוים, והנה לא חלפו עשרים וארבע שעות מעת נחיתתו בארץ הקודש, עד שהכסף כולו - עד הדולר האחרון, חולק על ידו לעניים תלמידי חכמים.

אירע פעם שהיה לו באמתחתו סכום של כמה אלפי דולר, שאותו הרוויח מהפרש של מכירת דירה ישנה והחלפתה באחרת. היה זה בחודש אדר. עד פורים הספיק לפזר את כל הסכום לצדקה. כאשר נשאל על ידי ידיד פלוני: "הייתכן לעשות כדבר הזה?!", התרומם מכיסאו והשיב: "מה אעשה? אם אתה היית שומע את הצרות שאני שמעתי בימים אלו, גם אתה היית מחלק!..."

במשך תקופה, החזיק כלכלית משפחה נצרכת מבני הקהילה, ובכזו פשטות, עד שכל אימת שאב המשפחה ההיא נזקק לכסף עבור קניות, פונה היה אליו בטבעיות של בן הפוגש באביו, ומבקש הימנו כסף לקניות.

אבל לא רק ממון שפע בנדיבות לב לזרים כמו לבני משפחה, אלא כל דבר בעל ערך שידע כי ישמח לבב אנוש. בשונו פעם מאחד ממסעותיו בעולם הגדול, הביא באמתחתו פירות טרופיים נדירים. מתבקש היה, לכאורה, כי ישמור אותם לבני משפחתו בלבד. אך לא. גם בני המשפחה נהנו אמנם מהפירות, אבל בתוך שעה קצרה מבואו לאופקים, כבר הספיק לחלק לכל מי שמצא בדרכו מלוא חופניו מהפירות המיוחדים בטעמם ומרהיבי העין ביופיים.

"זה לא ה'ביזנס' שלי..."

בדרך כלל, נמנע היה מלעסוק בגיוס כסף עבור מוסדות שאליהם היתה לו זיקה אישית. ובעדינות נפשו נאלם דום, ובוש לעסוק בהשגת ממון עבורו או עבור מוסדותיו. אולם כאשר לא היתה לו שייכות פרטית לעניין מסוים, שהיה נכבד

וחשוב בעיניו, או שהיה בו משום קיום התורה, לא בוש ולא היסס לנהל ברמה מערכה משומנת של גיוס כספים, בחכמה ובתבונה. במקרים כאלו, כמו נעלמה לה הבושה הטבועה בו, וברוב מרצו וכישרונו עלה בידו בס"ד לגייס סכומים אגדיים של מיליוני דולרים. כך סיפר למשל הרב עזריאל טאובר זצ"ל, אודות פגישתו הראשונה עמו:

"היה זה לפני כשלושה עשורים, הוא הגיע אלי לביתי שבמונסי, וסיפר כי הוא מתגורר באופקים, ובעיירה ירוחם יש מוסד תורני שלומדים בו בצריפים דלים מתוך עניות. תוך כדי דיבור הוסיף ואמר: 'אני שליח, ושמעתי שאתה חובב תורה. העיירה ירוחם אינה ה'ביזנס' (- העסק) שלי, אינני משמש כרב במקום, לא אקבל אחוזים על התרומות שאגייס, ואפילו משכורת אין לי מזה, אלא שאני מכיר את המקום מהתקופה שהייתי שם, ופשוט מרחם עליהם'. השבתי לו: 'בסדר, אבוא לראות את המקום'. ואמנם בנסיעתי לארץ ישראל נפגשנו, הוא לקח אותי לשיבת ירוחם, ומאוד התרשמתי. כך הכרתי את ירוחם, ואותו..." (ואכן בעקבות נסיעה זו נבנה בניין של קבע לשיבה).

גם בתחום זה הפעיל את כישרונותיו הברוכים ומבטו המקורי, כדי לעורר את הציבור להירתם לעניין הצדקה, אף כאשר היו אלו מקרים, שמטבע הדברים היה קשה מאוד לעורר את רחמיהם ולשכנעם לפתוח את לבם וכיסם:

בשובו פעם מאחד ממסעותיו בעולם הגדול, הביא באמתחתו פירות טרופיים נדירים. גם בני המשפחה נהנו אמנם מהפירות, אבל בתוך שעה קצרה מבואו לאופקים, כבר הספיק לחלק לכל מי שמצא בדרכו מלוא הופניו מהפירות המיוחדים

זקוקה בדחיפות לתיקוני שיניים קדמיות, והוא עומד חסר אונים בלי יכולת לממן את הטיפול, למרות הצורך הגדול.

לרבי שמשון, כדבריו לאותו אברך, לא היתה באותה שעה אפשרות כלכלית להוציא כסף, לא במזומן ולא בצ'קים, אבל אף על פי כן, לאחר הרהור קל אמר לו: "אני מעוניין מאוד לממן לך את הכול. תשיג הלוואה ואני אפרע לך אותה בתשלומים. תבוא אלי מדי חודש ואתן לך מאה דולר".

גם במקרה זה דאג שלא יחוש אותו נצרך חוסר נעימות מיותר, כל אימת שיבוא אליו לקבל את ה'קצבה החודשית', ולפיכך אמר לו: "הבה נקבע שאם חלילה אשכח מדוע אתה דופק בדלת, אינך צריך לומר בקול מה מטרת בואך, אלא תסמן לי כך (ובדברו נקש על שיניו, מצביע על אות מוסכם), ומיד אזכר..."

וכך הווה. אלא שלמעשה מעולם לא הוצרך להשתמש בסימן המוסכם, שכן מדי חודש נקש על דלת ביתו והוא היה נזכר תכף, ומיהר להגיש לו את הסכום.

סקרנותו של אותו אברך התעוררה, לנוכח הרצון העז של הרב לסייע בפרט בתחום זה, גם במצבי קושי, ולאחר כמה שנים, פנה אליו בשאלה מדוע דווקא עניין זה של תיקון שיניים כה מיוחד בעיניו. כך גילה, כי כמו בתחומים נוספים, גם כאן הכריעה מילה אחת של גמרא כנגד הררי סברות אחרות. וכך השיב לו: "למדתי זאת מגמרא מפורשת בנדירים, על דברי המשנה שם: מעשה באחד שנדר הנאה מבת אחותו, והכניסוה לבית רבי ישמעאל ויפיהו וכו'. 'תנא שן תותבת היתה לה ועשה לה רבי ישמעאל של זהב משלוי'. הגמרא, אפוא, לא מסתפקת בתיאור הסתמי שרבי ישמעאל דאג לייפותה, אלא מפרטת שאחת משיניה נפלה, והוא עשה לה שן יפה תחתיה. מכך למדתי את הנחיצות שבעניין".

(מתוך הספר 'השמש בגבורתו')

באופקים נערכה פעם אספת התרמה, למען אדם ששקע בחובות מעיקים מניהול מוסד תורני, שנסגר בינתיים בצוק העתים. ההיענות הציבורית במקרים כאלה שואפת בדרך כלל לאפס, שכן אנשים מטבעם אוהבים להשקיע את כספם בדבר קיים וממשי, מתוך תחושת שותפות לעשייה ברוכה, ונהנים למחשבה שמוסד מסוים פועל מכוחם ובתרומת ידיהם, בעוד שתשלום חובות בלבד, נדמה בעיניהם כ'עסקי אוויר' שאינם מניבים שום פעילות.

ואמנם כן, למרות שנישאו נאומים נרגשים - לא הורגשה היענות ציבורית, והאספה נדונה לכאורה לכישלון חרוץ. והנה רבי שמשון וטוב לבו עמו, נעמד לשאת דברים, גייס גם את גאונותו, ואמר:

"מוריי ורבותי, כאשר אוספים כסף למוסד תורני העתיד לקום, כולם נענים לתת צדקה, אולם מי יודע אם המוסד אמנם יעמוד לבסוף על תלו? ואף אם יעמוד ויקום, איך נדע בדיוק להיכן ילך הכסף? אלא שאף על פי כן נותנים ביד רחבה ורוכשים זכויות.

"רבותי, הנה כאן יש לנו אפשרות שאינה מזדמנת לעתים קרובות. אין ספק שבשנות קיומו היו במוסד הזה תורה ועבודת התפילה. אם כן, נפלה בחלקנו הזכות לתת למשהו ברור ואיכותי..." והוסיף להלהיב את הציבור, והוא נענה לו לתרום ביד רחבה.

עלי ועל צווארי

לא תמיד היו עמו באמתחתו הסכומים הגדולים שהתחייב לצדקה, כל אימת שנודע לו על צורך, אבל גם לצורכי עצמו ומשפחתו, אין אדם נמנע מלהתחייב על סכום הנדרש לצורך דוחק. כך זכה ולבסוף התקיים בו הכתוב "לק-ל גומר עלי", והקב"ה סייע בעדו לגמול בטהרת נפשו חסד לרבים.

פיזור צדקותיו של רבי שמשון לכל דל ונצרך, הקיף תחומים רבים, אבל היה תחום מסוים, שלדעת יודעי דבר העומדים על סודו, היווה עילה קבועה לפעור חור בארנקו הריקן של הרב, ולפיזר עליו מזמון רב. היה זה כל אימת שהבחין בצורך של מאן-דהוא לערוך תיקון שיניים... עובדה אחת בהקשר לכך, הוזכרה כבר לעיל, והנה עובדות נוספות:

פעם נודע לו שאברך פלוני חש בושה מפני החלל הפעור בשיניו הקדמיות, לאחר שאחת מהן נפלה ונבצר ממנו לעמוד בתשלום הטיפול, בסך אלף וחמש מאות שקלים. רבי שמשון הוציא מכיסו את הסכום, ומימן את עלות השן התותבת. מחצית השנה לאחר מכן נשברה השן התותבת, ונדרש תיקון נוסף שגם עלותו היתה גבוהה, ומשנודע לו על כך, קרא לו רבי שמשון ונתן ושקל לידו את הסכום הנדרש - שמונה מאות שקלים. אבל בכך לא אמר די. הבין כי אמנם השן תתוקן, אך את אי הנעימות להזדקק למתנת ידו בשנית לטיפול חוזר, קשה לתקן. לפיכך פייסו בדברים והנעים את ההענקה: "השן הזאת", אמר לו, "היא שלי, ואין לך בכלל זכות עליה, לפיכך עלי מוטל לשלם את התיקון!".

בשיחה אקראית עם אחד מבני הקהילה, סיפר לו הלה כי רעייתו

מספר רבי אהרן טויסיג, שלאחר השיעור ניגש אל בנו של מרן ה'שבט הלוי', הגאון רבי חיים מאיר הלוי ואזנר זצוק"ל, ושאל אותו אם הוא יודע את המקור של דברי אביו, אך רבי חיים מאיר אמר לו שאינו יודע. ואז ביקש רבי אהרן ממנו, שישאל את אביו הגדול איה מקור דבריו, אמר לו רבי חיים מאיר זצ"ל: "דע, שבמשך השנים שמעתי מאבי הרבה דברים נפלאים, אמנם בגלל כיבוד אב מעולם לא שאלתי על שום דבר שאמר 'מה המקור?'"

מאוצרותיו של הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד

"ככל אשר יורו אתכם הכהנים הלויים" (כד ח)

שמעתי עובדא נפלאה מאת ידידנו, המשפיע המפורסם הרה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, משגיח רוחני בישיבת 'אלכסנדר', מהיושבים ראשונה בקרית מלך רב - קרית וויז'ניץ, וכך סיפר: פעם אחת - בחודש אלול - הייתי נוכח בשיעור שמסר פוסק הדור, הגאון האדיר בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל. לקראת סיום השיעור אמר כך: "אנו עומדים עכשיו לפני הימים הנוראים, ובודאי רוצה כל אחד ואחד לעשות הכנה ראויה ורצויה כדבעי, ולכן" - אומר ה'שבט הלוי' - "חושבני, שבנוסף לכל סדרי הלימוד שיש לכל אחד ואחד, היה מן הראוי שיקבעו גם סדר ללימוד ספרי מוסר, ומרגלא בפומיה דמרגא החתם סופר זי"ע, שביום שהוא אינו לומד מוסר, הוא מרגיש ירידה למשך ארבעה שבועות..."

כל הנוכחים הביטו אחד על רעהו בתמיהון, כי הלא ידוע לכל, מה דמתאמרא בבי מדרשא, שהחת"ס העיד על עצמו, שביום שאינו לומד מוסר, הרי הוא מרגיש ירידה במשך "כל אותו היום", וכן כתוב בספר 'חוט המשולש' בתולדות חייו של החת"ס, ועוד כמה מקומות, שבאותו יום היה מרגיש ירידה, ואילו ה'שבט הלוי' אומר בשמו שהרגיש כן למשך "ארבעה שבועות", אך כמובן שאף אחד לא אמר שום דבר.

מספר רבי אהרן, שלאחר השיעור ניגש אל בנו הגדול של מרן ה'שבט הלוי', ה"ה הגאון הגדול רבי חיים מאיר הלוי ואזנר זצוק"ל, ושאל אותו אם הוא יודע את המקור של "ארבעה שבועות", אך רבי חיים מאיר אמר לו שאינו יודע. ואז ביקש רבי אהרן ממנו שיאיל בטובו לגשת אל אביו הגדול, ולבקש ממנו להודיעו איה מקור דבריו, ועל זה אמר לו רבי חיים מאיר זצ"ל, כדברים האלה: "דע, שבמשך השנים שמעתי מאבי הרבה דברים נפלאים, וגם דבר זה שעליו אנו דנים כבר שמעתי מפיו כמה פעמים, אמנם איך פרעג נישט קיינמאל דעם טאטן איבער קיין שום זאך אלס כיבוד אב" - מעולם לא שאלתי על דבר שאמר 'מה המקור?' - 'מי בעל דברים?' - 'ממי שמעתי את זה?'... והמשיך רבי אהרן וסיפר, שלבסוף ניגש הוא בעצמו לשאול את מרן

בעל 'שבט הלוי' למקור דבריו, והוא השיב לו, ואחר כמה שנים מצא איזה מקור בספר אחד, ואז חזר ואמר לה'שבט הלוי' מה שמצא באותו ספר... וכך המשיך רבי אהרן להאריך בפרטי המעשה. אני לא אמשך את המעשה, אני רוצה לעצור כאן, ולהשתעשע בנקודה נפלאה זו שהזכיר בדבריו כדרך אגב - ולא היה נוגע לעצם המעשה שסיפר מבעל 'שבט הלוי' - כי דבר זה עשה עלי רושם. הבה ונתבוננה - יהודי שהוא בעצמו זקן ואדם גדול - ומעיד על עצמו שמעולם לא שאל את אביו שום דבר על מה ששמע ממנו! אף פעם לא שאל אותו "מה המקור!" ואפילו בכגון דא, שדברים ידועים הם ממרן החת"ס - לא כמו שאמר אביו - והרי הוא בחינה של תורה היא, וללמוד אני צריך! - מ"מ לא רצה לשאול את אביו את מקור הדברים! וגם כשביקשו ממנו לגשת אליו - הוא עדיין לא רצה... בשנת תשס"ח התקיימה שבת התוועדות לחסידי וויז'ניץ בארה"ב וקנדא, בראשות האורח הנעלה מארץ ישראל, ה"ה בנו הגדול של מרן הגה"ק בעל 'ישועות משה' זי"ע (כעת מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א - על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק), ופסגת ההתוועדות היתה הסעודה דצפרא דשבתא, שאכלו כולם ביחד עם האורח הגדול שליט"א, ואני זכיתי להיות אז נואם הכבוד, וכך אמרתי בתוך הדברים: ידוע מה שאומרים העולם, "ברא כרעיה דאבוה", ובאמת מקורו

המשך בעמוד 12

חדש בקו השיעורים של דרשו

מיטב השיחות והשיעורים
לפי סדר פרשת השבוע

להתכונן לשבת עם קו השיעורים של דרשו
שיחות ושיעורים, ווארטים וסיפורי צדיקים, עכשיו בשלוחה חדשה
שמעו ותחי נפשכם

הרב יוסף ברגר שליט"א
ווארט עם סיפור
בראי הפרשה

הרב מאיר שפרנך שליט"א
פנינים ורעיונות
מתוך הפרשה

ניתן לבחור
את הפרשה הנוכחית
או כל פרשה אחרת
וכן את שם הרב אותו
הנכם מעוניינים לשמוע

הרב צבי פוקס שליט"א
פרשת השבוע על פי
האור החיים הקדוש

הרב מנחם שוורץ שליט"א
פנינים ורעיונות
מתוך הפרשה

הרב אברהם פוקס
והרב שלום יכנס
סיפורים מרתקים
ויהלומים מגדולי
ישראל בראי הפרשה

077-2222666 שלוחה 7

האמת, זה התחיל פשוט מקנאה. ישנם דברים, בפרט כאלו שגרמו לנו לשינוי רציני בחיינו, הנחקקים בראש, ואולי זה יישאר לתמיד. היה זה בסיום המחזור שלפני הקודם בחודש אב. ישבתי ב'שיבת הר"ן' בעירנו, ומול עיני נגלה מראה אדיר, שמעולם לא ראיתי: בשקט ובלא רעש הבחנתי בהם נכנסים אחד-אחד, ניגשים, לוקחים ערימת דפים מאוגדת, ובמלוא הרצינות מתיישבים ומתחילים למלא... "מה זה?" התעניינתי אצל ידידי ומכרי, הרה"ג חנוך חיים ורטהיימר

שיחה עם הרה"ג יהושע פרקל שליט"א מביתר, שכבר זכה להיבחן על כל הש"ס

הרה"ח אהרן כהן

"הרכבת יצאה לדרך", מפטירים בחיך וותיקי הלומדים והיודעים, אלו המאשרים שבועם, שכבר זכו להיבחן על כל הש"ס במסגרת 'קניין ש"ס', כשכעת מוסיפים הם ומשקיעים לקראת המבחן השלישי במחזור הנוכחי, על 630 דפי גמרא.

לתועלת הנבחנים הוותיקים, ובייחוד אלפי המצטרפים החדשים, המתכוננים לקפיצה מהמבחן הקודם בו נבחנו על 450 דפים, למבחן המתקדם שבו ייבחנו על 630 דפים, פנינו לשיחה עם אחד מבעלי הניסיון, הרה"ג יהושע פרקל שליט"א מביתר, שכבר זכה להיבחן על כל הש"ס במחזור הקודם, לשמוע ולהחכים בדרכו האישית בדרך לקניית וידיעת הש"ס על בוריו.

איך הכל התחיל?

"האמת, זה התחיל פשוט מקנאה! ישנם דברים, בפרט כאלו שגרמו לנו לשינוי רציני בחיינו, הנחקקים בראש, ואולי זה יישאר לתמיד. היה זה בסיום המחזור שלפני הקודם בחודש אב, ישבתי ב'שיבת הר"ן' בעירנו, ומול עיני נגלה מראה אדיר, שמעולם לא ראיתי. בשקט ובלא רעש, הבחנתי בהם נכנסים אחד-אחד, ניגשים, לוקחים ערימת דפים מאוגדת, ובמלוא הרצינות מתיישבים ומתחילים למלא...

"מה זה? התעניינתי אצל ידידי ומכרי, הרה"ג חנוך חיים ורטהיימר, אחר שראיתי אותו ישוב במלוא המרץ וממלא את ערמת הטפסים... 'המבחן המסכם על כל הש"ס', הייתה התשובה המחויכת שהביעה את האושר והסיפוק אותו הוא חווה ברגעים אלו, בהם יושב הוא ועובר יחד עם שאלות המבחן על כל הש"ס.

עדיין לא ידעתי מה אני אעשה, אך אחת ידעתי: מה שהיה כבר לא יהיה. ומאותו רגע יצאתי לדרך. אם כי בהחלט לא הייתי בטוח בעצמי שאצליח במשימה הגדולה. אך באותו הרגע גמלה בליבי ההחלטה שלפחות אנסה, שאדע שלפחות ניסיתי לזכות. אני זוכר, משחזר הוא מאושר, "הרגעתי את עצמי שלא יקרה כלום אם אבחן

רק על חצי ש"ס, ולא על הכל, וכך ברוך השם התחלתי!"

תכל'ס, איך עושים את זה?

"למעשה, תכנית הלימוד שלי רגועה ומסודרת, לא משהו קשה מדי", ממהר הוא להרגיע. בכל יום אני לומד את ה'דף היומי', אחר אני לומד שוב את הדף של אתמול. בשישי-שבת שאין סדרי כולל, אני עובר שוב על החומר השבועי. לפעמים החזרה מתבצעת בחלקה ב'ליל ששי' והשאר או בימי השישי והשבתות הארוכות, או בלילות השבת החורפיים - בכל פעם לפי המצב בבית וכדומה.

"בהמשך, בשבוע של המבחן החודשי, אני משנן משבת עד יום רביעי בכל יום ששה דפים גמרא, כשביום חמישי ובשישי עד המבחן - אני עובר שוב על כל החומר של השלושים דף.

"אחר המבחן החודשי, מגיע הזמן להתכונן גם לקראת ה'מבחן המסכם' על מאה ועשרים דף, כך אני משתדל להתקדם כל הזמן, במתכונת של 'חזרה צדדית' בזמנים פנויים של בין לבין וכדומה, כשבחודש האחרון לפני המבחן המסכם, אני חוזר שוב על ה-120 דף."

איך מצליחים ללמוד כל כך מהר? אני מנסה להבין.

"קודם כל, אודה על האמת, הייתי מאוד שמח לעבור כמה שיותר

ששיננתי אותן די הרבה. כן, מסכתות שלמדנו בכולל כמו; בבא קמא, בבא מציעא, בבא בתרא. ואז תכננתי, שאת המסכתות שאני יותר שולט בהן - עברתי עליהן בהתחלה, כשלושה חדשים לפני המבחן, ולאחריהן התקדמתי ועברתי לשאר המסכתות".

מה אתה משיב לחבר/מכר המתעניין אצלך על הצטרפות לתכנית 'קניין ש"ס'?

"אני התחלתי במחזור הזה להיבחן גם על תוס", מפתיע הוא בגילוי לב. "האם אצליה להיבחן על כל הש"ס גפ"ת? איני יודע, הלוואי שאזכה! אך מה שאני כן יודע, שכאמור, במחזור הקודם גם לא הייתי בטוח שאזכה לדעת את כל הש"ס, ובסוף ברוב סייעתא דשמיא זכיתי! בנוסף שלמעשה אף אם לא אזכה לדעת את כל הש"ס בתוס', נו, כזה נורא לדעת אלף דפי גמרא גפ"ת?", שואל הוא אותי רטורית..."

בכלל, מבקש הוא להטעים בהבלטה: "כדאי להזכיר לעצמנו את המטרה הקדושה, של ידיעת כל הש"ס עם המציאות הנכספת שאין כמוה; האושר והסיפוק של ידיעת כל הש"ס בחדא מחתא, כך שאני בהחלט ממליץ ומדברן כל אחד, בפרט זה שכבר התחיל, אף שאכן זה לא בא בקלות, זה דורש רצינות ועקביות בהשקעה של שעות על גבי שעות כסדר. אך כדאי לקפוץ למים התורניים, בהחלטה להשקיע בכל הכח והמוח בשינון וחזרות עד הזכייה המאושרת לדעת את כל הש"ס!".

לסיום, מבקש הרב פרקל להדגיש; "דיברנו על 'קניין ש"ס', אך בעצם הרעיון הוא בכלל העניין להיות חבר במסגרת מבחנים. אינו דומה לימוד רגיל ללימוד בליווי מסגרת מבחנים, המדרבנת כסדר להשקיע בשינון וחזרות. אישית, כבר זכיתי לדרבן כמה חברים ומכרים, שטענו שאין להם טעם בלימוד, להצטרף למבחנים החודשיים. תגובותיהם לאחר שזכו להצטרף גילו לי, שאכן כל אחד באשר הוא, אחר שהצטרף למסגרת מבחנים, והוסיף בשינון וחזרות על הלימוד, מוצא הוא טעם חדש בכל הלימוד וידיעתו, לצד אושר וסיפוק פנימי שרק ידיעת הלימוד יכולה להביא!".

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

שוב ושוב על הדפים בפנים, לטעום ולחוות את המתקנות שבדפי הגמרא. אך הזמן עושק... לפיכך אכן בחזרה המהירה על כל השלושים דף, וכן בחזרות שבהמשך לקראת המבחנים הגדולים יותר - אני לא חוזר כרגיל בהוצאת כל המילים מהפה, רק אני עובר על הדפים ב'הבטה מהירה', כשאני סוקר את כל החומר ומרענן את זה בראשי.

"בנוסף", מחייך הרב פרקל, "חשוב להדגיש שוב ושוב, מה שכבר ראיתי שהרבה חברים הדגישו בשיחותיהם, ועכשיו כחכם מהעבר, אני רואה את זה הרבה יותר; כדי להצליח, חובה ללמוד בפעמיים הראשונות את החומר טוב מאוד, להבין את הגמרא על בורייה בלי 'מריחות' וכדומה, רק כפשוטו, ללמוד באופן ברור ומסודר בהבנה ברורה ולסכם את הגמרא. אחר כך במיוחד אחר כארבע-חמש חזרות על הלימוד בפנים, אפשר די-במהירות לעבור שוב על הלימוד בריענון סיכום ותמצות הדפים.

"למשל", מציין הוא בפשטות מדהימה ומסעירה; "בתקופה שלפני המבחן המסכם על 120 דף, אני מנצל את הנסיעות לכולל, ב'הבטה מהירה' על החומר שנלמד בארבעת החודשים האחרונים. ולצד זה מתחזק וממשיך בתכנית הרגילה, של לימוד ה'דף היומי' עם החזרה השבועית והחודשית".

ומה עושים כשמגיעים המבחנים הגדולים של אלפיים, אלפיים חמש מאות דף בפעם אחת? מבקשים אנו לשמוע.

כרגיל ב'חזרות', ממהר להזכיר הוא את הבהרתו, שאכן בדרך כלל, בחזרות אלו הוא כבר לא זוכה לשנן ולחזור על הלימוד כרגיל בפנים הגמרא. בנוסף, הוא מציין; "אני מתחיל את החזרה הרבה זמן לפני המבחן. היו פעמים בהן התחלתי לחזור על הלימוד כשלושה חודשים וחצי מראש. בתקופה הראשונה עברתי כל יום על 15 דף ליום, בהמשך התקדמתי ל-40 דף, כשבחודש האחרון ממש עברתי כל יום על 120 דף. כשכמובן, עם כל מבחן שמתקדמים וכל חזרה נוספת - מתקצר זמן החזרה לכל דף".

לתועלת הלומדים מגלה הוא 'סודות מהחדר', כשהוא מקווה שהדברים יביאו תועלת; "ישבתי וסידרתי לעצמי רשימה פרטנית, באלו מסכתות אני שולט במיוחד, למשל; ברכות, שבת, עירובין

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

"מי שלא ראה את חרדתו של רבי אהרן קוטלר, ואת גודל כאבו ויגונו באותה שעה, לא ראה יראת שמים מימיו. רבי אהרן נעשה חיוור כמו סיד ופרץ בבכי סוער: "אוי! ריבוננו של עולם!", התוודה רבי אהרן בגילוי לב, "אני מבטיח לך שלא אחזור לכאן יותר! לעולם יותר לא ידרכו כפות רגלי במדינת פלורידה!..."

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

חז"ל משננים אותו באוזנינו פעמים רבות, אך כנראה איננו שמים לב אליו דיו:

הנה רק לפני שבועות אחדים קראנו בתורה: "בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְדוּ וְלֹא תִשְׁיִמוּ קֶרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמַת: כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתֶּה לַה' אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר ה' לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: (יד, א-ב). מפרש שם רש"י: "לפי שאתם בניו של מקום ואתם ראויים להיות נאים ולא גדודים ומקורחים".

"עד כדי כך היא אמונתנו", אומר רבי ירוחם, "שהקדוש ברוך הוא ממש 'משפילי לראות בשמים ובארץ', כי המלך הנהו ממש עמנו, קרוב בתכלית, עד שעל האדם להחזיק את עצמו תמיד בנאות והדר... כי תמיד המלך בשכנות הוא נמצא, ואיך יניח כל רבב ואבק על עצמו".

וממשיך רבי ירוחם: "כי ההתפעלות בנושא זה עצומה היא! הלא כלל ישראל הוא עם שנרדף על צווארו כבר אלפיים שנות גלות, ועם כל זאת, יש לכל יהודי הארת פנים ויופי מיוחד שלא ניתן למצוא אצל אף גוי, גם הנאה ביותר. כי אכן, 'בנים אתם להשם אלוקיכם', וצריכים אנו להיות ראויים לקבל פני מלך".

כך גם בעניינינו, אומר רבי ירוחם. כשהכתוב אומר: "כי השם אלוקיך מתהלך בקרב מחניך", הרי זה כפשוטו ממש! מכך נובע הציווי לשמור על הקדושה והטהרה בקפידה יתירה, כי יסוד אמונתנו הוא שהמלך נמצא ממש איתנו כאן, ואיך שייך לנהוג אחרת בקרבתו של

הבה ונתמקד בכמה יסודות ולקחים חשובים הגלומים בפסוקי התורה, מהם נלמד כיצד לנצל את סגולת העבודה של ימי האלול, ביתר שאת ועוז:

הפסוק אומר: "כי תצא מחנה על אויבך, ונשמרת מכל דבר רע" (כג, י).

מרחן הגאון הצדיק רבי ירוחם ליוואויץ זצ"ל, משגיח ישיבת 'מיר', בספרו 'דעת תורה', מפיק לקחים נפלאים מפסוקים אלו, נעתיק את לשונו:

"ראו מה בין מחנה ישראל למחנה האומות. מהציווי בפסוק זה, אנחנו רואים מהו להיות יהודי! מכאן תמונה מדוייקת על מחנה ישראל... מחנות האומות, כל דאגתם על כלי הזין שלהם, 'אלה ברכב ואלה בסוסים'. אך במחנה ישראל אין אף זכר לכלי זין, 'ואנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר'..."

אצל אומות העולם, מחלק רבי ירוחם, לא ימצא מי שמוטרד בזמן מלחמה מבניית אישיותו האישית, או דואג לתיקון מידותיו. כל מחשבותם ועיסוקם הם בכלי המלחמה וטכסיסיה. הם מוטרדים מי מהצדדים הניצים ישיג נשק טוב ויעיל יותר, מי יאחזו בחרב המוצלחת והחדה יותר, ומי יצליח בטקטיקה להכריע את הקרב בנצחון מוחץ.

אולם אצל עם ישראל, העם הנבחר, כאשר יוצאים למלחמה, התורה מכריזה הכרזה אחת ויחידה: שמירה מעולה על שלימות המחנה, טהרתו וקדושתו! כך לא תסתלק מהם השכינה, ועזרתו יתברך תועיל להם לנצח את האוייב ולהכניעו. מבחינת התורה זהו המתכון היחיד והאמיתי לנצח במלחמה!

המשגיח רבי ירוחם, מחדד הארה נפלאה זו - באמצעות מעשה שהיה:

אירע פעם שנשיא מדינת פולין, הגיע לבקר בסביבותיה של ישיבת מיר, ובני הישיבה יצאו לקבל את את פניו בהדר, בבגדים נקיים ומקושטים, כראוי לכבוד מלכות. רבי ירוחם שם לב, כי כל הנוכחים שבאו להקביל את פני הנשיא, הקפידו על שלימות בגדיהם, שיהיו מהודרים ונאים, ולא יחסר בהם אפילו לא כפתור אחד. מתוך הבנה שאין ראוי לקבל פני נשיא בבגדים מלוכלכים וקרועים.

נקודה זו הובילה את רבי ירוחם לעמוד על יסוד מסויים, אשר אמנם

רבי ירוחם שם לב, כי כל הנוכחים שבאו להקביל את פני הנשיא, הקפידו על שלימות בגדיהם, שיהיו מהודרים ונאים, ולא יחסר בהם אפילו לא כפתור אחד. מתוך הבנה שאין ראוי לקבל פני נשיא בבגדים מלוכלכים וקרועים

דמותה, מיד חפצו כולם לתת לה לעקוף את התור, הן אשתו של ראש הישיבה הנערץ היא, ודין אשת חבר כחבר.

אך הרבנית לא הסכימה לעקוף את התור. דחק בה אחד הנוכחים ואמר: "הלוא את אשת ראש הישיבה, וזה ענין של כבוד התורה..." אך היא הגיבה לעומתו בביטול ובהצטנעות: "אמנם ראש הישיבה הוא אדם גדול, אבל אני בסך הכל שפחתו, לא מעבר לכך".

לאחר שיצאה מהחנות, ליוה אותה אחד מבני הישיבה. "ראה", אמרה לו הרבנית בחיוך. "הם לא הבינו מה שאמרתי. אני שבחתי את עצמי, ולא להיפך. היודע אתה לאיזו שפחה התכוונתי? לא לשפחה הפשוטה, אלא לאותה שפחה שראתה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי הכהן (ראה רש"י שמות טו, ב). כי אני כל יום ויום רואה גילוי כבוד שמים, בהנהגתו של בעלי רבי אהרן!"...

בכל הליכותיו ופעולותיו של רבי אהרן, יכלו לראות מציאות זאת של קרבת אלוהים, ומי כמו אשתו יכלה להעיד על כך. כל ישותו זעקה יראת שמים, ותחושת עבדות מופלאה ובלתי מתפשרת לבורא עולם. הוא חי באופן חושי ומציאותי את הידיעה וההכרה ש"השם אלוהים מתהלך בקרב מתנך".

שני סיפורים נפלאים שממחישים זאת היטב, שמעתי מפי תלמידו המובהק של רבי אהרן, הרב הצדיק רבי צבי חיים ראזנאהן שליט"א מהעיר לייקווד בארצות-הברית, שהשתקע בשנים האחרונות בארץ הקודש:

מעשה שהיה, כאשר נאלץ רבי אהרן לנסוע לפלורידה, להיפגש עם נדיב מסויים לטובת הישיבה. במדינה זו שורר בתקופת הקיץ מזג אוויר חם יחסית, ובשל כך היא משופעת בבתי מלון ובאתרי תיירות גדולים, ובהתאם לכך גם הפריצות שם נוראה. רבי אהרן הסתפק בתחילה אם לנסוע לשם או לא, ולבסוף הכריע כי טובת הישיבה וקיומה עדיפה, ויתכן שיש כאן בחינה של 'ליכא דרכא אחרינא', ובכל אופן ישמור על עיניו מכל משמר ממראות אסורות. לאחר נסיעה ממושכת, נכנס רבי אהרן לבית המלון בו התאכסן

מלך ובסמיכות אליו?!

מי שמרגיש כל העת 'קרבת אלוהים', ויודע כי השם יתברך נמצא איתו בכל רגע, הוא חי בתחושה אחרת לגמרי. כל הנהגתו היא הנהגה זהירה ומדודה.

בסיום, מספר רבי ירוחם, כי ביקורו של נשיא פולין חידד לו הבנה נוספת:

כשהנשיא עמד לעזוב את העיירה, הוא העביר ביקורת על ברכת השלום שבירכוהו תושבי המקום, שלא כללה שום בקשה וחנינה. שכן במקום לא רחוק ממיר, בעיירה בשם קרליץ, נשכבו כמה אנשים סביב מרכבתו ומנעו את נסיעתה. "אין אנו זזים מכאן", זעקו, "עד שתושיענו!"

"זעקה כזו כוללת כבוד והדר המלכות - יותר מכל הטקסים שבעולם!", טען הנשיא. כי אם מבקשים מהנשיא ומתחננים אליו, מראים כי הוא הוא השולט בהם, וכי נתונים הם תחת עול מרותו וזקוקים לחסדו וטובתו.

לאור זאת, הסיק רבי ירוחם, יש להבין כמה חשיבות יש למראה ולהתנהגות של האדם בשעה שמתפלל הוא בפני קונו, שזהו הזמן של קרבת אלוהים וכבוד שמים. כאשר הוא מתחנן על נפשו, על מחייתו, על בני ביתו וצרכיו האישיים, הוא מראה - ביד מי הוא נתון, ומי הבעל הבית של הבריאה שמסוגל להושיעו, ואין לך כבוד והכנעה למלכות יותר מזה.

זהו סוד המעלה של עם ישראל, אשר עליה מושתתת אמונתנו ודתנו: אנחנו נמצאים ממש סמוכים אל הקדוש ברוך הוא וקרובים אליו, ועלינו לנהוג בהתאם בסביבתו; בקדושה, בטהרה, בנקיון המעשים ושלימות המידות.

התבוננות בנקודה זו מסוגלת להעניק לנו כוחות מחודשים לעבודת האלוה!

בואו ונשמע כיצד גדולי הדורות חיו בחיי היום-יום, עם ההכרה והמציאות הזאת של "השם אלוהים מתהלך בקרב מתנך":

ידידי, הרב הגאון רבי ברוך שושן שליט"א סיפר לי, כי שמע מבני ביתו של הגאון רבי זבולון גרז זצ"ל, אב בית הדין בעיר רחובות, מפארי תלמידיו של הסבא מסלבודקה זצ"ל, הנהגה נפלאה שנהג בה בקפידה:

רבי זבולון נהג מדי לילה ולילה בעת שבירך 'ברכת המפיל', ללבוש מעל בגדי השינה את הכובע והפראק, ולברך את הברכה בכוונה וברצינות, במתינות וכובד ראש. כך נהג עד זקנה ושיבה, בכל ברכה וברכה שבירך, לרבות ברכת 'אשר יצר' בכל שעה משעות היממה.

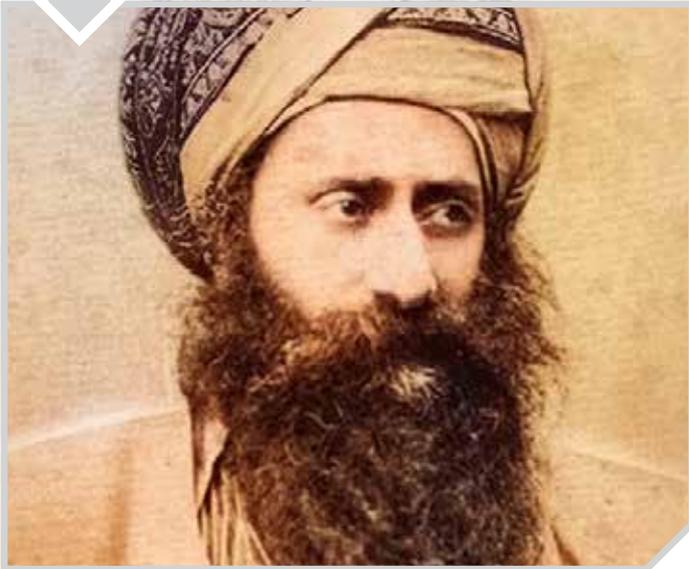
כשאי מי מבני הבית העלה על נס הנהגה זו ושיבחה ברבים, התפלא רבי זבולון על עצם הרעש שעושים מדבר כה הגיוני ומתבקש: "והרי אני מדבר עם הקדוש ברוך הוא, ואין שייך לברך אחרת?!"...

ונספר עוד:

כאשר ביקרתי בעיר לייקווד בארצות-הברית, שמעתי מיהודי חשוב שהיה נוכח פעם במכולת השכונתית, בשעה שבאה הרבנית מרת שרה פעשא קוטלר ע"ה, אשת חבר למרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, לרכוש במקום כמה מצרכים לבית. כשראו הנוכחים את

דברי תורתם וסיפורים על גדולי עולם שיום פטירתם חל השבוע

מדוע ברח השודד מה'בן איש חי'? • על אלו אתרוגים לא התיר ה'בן איש חי' לברך ביו"ט ראשון של סוכות? • הגאון שצפה את המצאת המכונית ארבעים שנה לפני...

הרב ישראל ליוש

ביום י"ג באלול חל היא"צ של הגאון רבי יוסף חיים מבגדד זי"ע, בעל ה'בן איש חי' ועוד.

רבי יוסף חיים נולד בבגדד בשנת תקצ"ה, וכבר בגיל צעיר התגלו בו כשרונות נדירים. בגיל שלוש עשרה התקבל לבית המדרש לרבנים 'מדרש בית זליכה' ולמד שם תורה מפני מורו ורבו הגאון רבי עבדאללה סומך זצ"ל.

לאחר מכן עזב את בית המדרש והסתגר בעליית הגג בביתו והגה שם בתורה יומם ולילה.

בהיותו כבן י"ח שנים נשא לאשה את מרת רחל סומך, ממשפחת רבו.

כאשר היה כבן כ"א שנה, התכתב בהלכה עם הגאון רבי חיים פאלאג'י זצ"ל שהרעיף עליו שבחים רבים: 'חכם חן, ריכא ובר ריכא, מזורע המלוכה, דין הוא הדר, החכם השלם המצוין בר אבהן ובר אוריין'. מאוחר יותר כתב עליו: 'וראה מה שכתב רב רחומאי עמיתנו בתורה זרע רב מבבל...'

עם פטירת אביו, ביום ז' באלול תרי"ט, מילא את מקומו כמנהיג קהילת בגדד וכדרשן. כישוריו הנפלאים בדרשנות בלטו מאוד בהשפעתו הרבה על שומעי לקחו, אשר העריצוהו עד מאוד.

מתוך חיבתו הגדולה לארץ ישראל, חפץ מאוד לחונן את עפרה, ואף שהעליה אליה היתה כרוכה בסכנות גדולות, לא נמנע מלעשות זאת, וביום שלישי כ"ה בניסן תרכ"ט יצא יחד עם אחיו רבי יחזקאל אל המסע הארוך. ב"ב באייר הם הגיעו לדמשק, ומשם באו לירושלים. חכמי ירושלים ונכבדיה ערכו להם קבלת פנים מפוארת, וחיבבוהו עד מאוד.

בביקורו בארץ ישראל, השתטח רבי יוסף חיים על קברי הצדיקים בצפת ובטבריה, וכאשר בא לקברי האבות בחברון, לא נתנו לו הערבים להיכנס, עד ששחדם בממון רב, ואז גמלה החלטה בלבו שבדרכו לבגדד, יעבור דרך דמשק ויפעל אצל השרים שם לפדיית אדמת המערה מידי הישמעאלים.

בחורף תרס"ח נסע רבי יוסף חיים ל'עיראק' להשתטח על קברו של יחזקאל הנביא, ושם חיבר את הספר 'חזקאל יחזקאל'. כעבור פחות משנה באלול תרס"ט נסע שוב לפקוד את ציונו של יחזקאל הנביא, אלא שלמגינת לב, עוד בטרם הגיע אל חלקת הקבר נפטר ביום י"ג

באלול תרס"ט.

ארונו שב לבגדד, והלוויה גדולה ומכובדת, אשר בגדד לא ראתה כמוותה, נערכה לו כראוי לכבודו הרם.

"כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶיךָ וְנִתְּנָה ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ וְשָׁבִיתָ שְׁבִי" (דברים כ"א, י')

משמעות הפסוק, מעיר הגאון בעל ה'בן איש חי' זי"ע, שהמלחמה כבר קיימת ועם ישראל יוצא אליה, והרי אינו כן, אלא עם ישראל יוצאים ופותחים במלחמה בציווי הקב"ה, ואם כן היה לו לכתוב: 'כי תצא להילחם...!'

מבאר ה'בן איש חי' בדרשותיו בספר 'עוד יוסף חי': כאשר ישראל עושין רצונו של מקום, מלחמותיהם מתנהלות באורח נס ופלא. הם נוצחים את אויביהם ולא נופל מהם אף איש אחד, כפי שהיה במלחמת סיחון ועוג, במלחמת מדין ובמלחמת עמלק. והרי זה כנגד הטבע, כי בנוהג שבעולם אף אם צד אחד חזק ומתוחכם יותר מהצד השני, ואף אם הוא מצויד בנשק משופר יותר, כמעט לא נמצא שלא יפול אף אחד מהצד החזק, ובכל זאת במלחמות ישראל, האויבים נופלים לפנייהם כפגרים מתים, ומישראל לא נופל אחד, הלא פלא

הוא!

הענין הוא, שלפני שישאל יוצאים למלחמה עם אויביהם, הקב"ה שולח את כוחות הקדושה והמלאכים הקדושים שנבראו מהתורה והמצוות של עם ישראל, להילחם עם כוחות הטומאה והמלאכים הרעים של אומות העולם, היוצאים כנגדם למלחמה, ועי"ז גם גופם נחלש, כי הם כגוף בלא נשמה, וממילא ישראל נוצחים אותם בקלות, ואין אומות העולם מצליחים לפגוע אף באחד מהם.

הוא אשר אמר כלב לישראל על האויבים שבארץ כנען: 'סר צלם מעליהם וה' אתנו אל תראום', היינו סר כוחם ומזלם, כי ה' אתנו והוא החליש אותם עוד לפני שבאו להילחם אתנו, ועל כן אל תראום!

במלחמת ברק עם סיסרא, אמרה דבורה לברק: 'קום כי זה היום אשר נתן ה' את סיסרא בידך, הלא ה' יצא לפניך', כתוב 'יצא' בלשון עבר ולא בלשון הווה, אף שברק עדין לא יצא. זאת משום שדבורה בישרה לו שעוד לפני שהוא יצא ללחמה עם סיסרא, ה' כבר יצא כדי להחליש את סיסרא, ע"י הגברת כוחות הקדושה נגד מזלות כוחות הרע.

עתה נבין את הנאמר בפרשתנו: כי תצא למלחמה שכבר מתנהלת, כי מלחמות ישראל מתחילות ע"י הקב"ה וכוחות הקדושה והטהרה, לפני שמגיעים כוחות הלחימה, ואז מבטיח הקב"ה: 'ונתנו ה' אלוך' בידך ושבת שבי', כי בצורה כזו ייקל על ישראל לנצח את אויביהם, כי הם מגיעים למלחמה כשהם כבר מוחלשים, כגוף בלא נשמה.

"כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֲדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקָה לְגִגְגָּה וְלֹא תִשִּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ כִּי יִפֹּל הַנֹּפֶל מִמֶּנּוּ" (דברים כ"ב, ח')

בדרשות 'בן איש חי', דרש רבי יוסף חיים: אם תסיר ממספר 'בית' - 214 מספר 'מעקה גג' - 241 ישאר כמנין 'הנופל' - 171, לרמוז שאם יחסר מן הבית מעקה, אזי יפול הנופל.

בזאת מיישב רבי יוסף חיים את לשון הכתוב 'כי יפול הנופל ממנו', כי לכאורה תיבת 'ממנו' מיותרת! ולפי דרשתו, הרי דבר זה נלמד ממנו, היינו מן הבית עצמו.

ראשית צמיחתו של רבי יוסף חיים, גם הוא בספור נפילה, לא מגג הבית, אלא לבאר...

כאשר היה כבן שבע שיחק עם אחותו על יד הבאר. בטעות דחפה אותו אחותו והוא נפל לבאר. האחות לא איבדה את עשתונותיה, ואצה רצה מיד לבית אמה וצעקה כי יוסף חיים נפל לבאר...

בני הבית ששמעו את צעקותיה, נזעקו מיד והוציאו אותו מן הבאר כשהוא מחוסר הכרה, וכפסע בינו ובין המוות.

כעבור דקות ארוכות של פעולות החייה שבה אליו הכרתו באורח פלא, והוא שב לחיותו כאילו לא ארע דבר.

כהודאה להקב"ה על הנס הגדול, נדר הילד יוסף חיים שישקיע את כל חייו בלימוד התורה, ואכן מאותו יום, הוא לן בבית המדרש, ואף

בשובו לביתו, היה נחבא בחדר הספרים וחוזר על לימודו.

גדולתו בתורה החלה להתפרסם כשהיה צעיר לימים, ומעשה שהיה כאשר ביום מן הימין ראה מכתב ששלחו חכמי ירושלים אל אביו, רבי אליהו חיים, רבם של יהודי בגדד, ובו שאלה בענין כשרותם של אתרוגים מסוימים שבאו לידם. הילד יוסף חיים ישב וערך תשובה מפורטת ומנומקת, תוך שהוא מצטט מגדולי הפוסקים שעסקו בענין זה, והוא שיגר את המכתב לחכמי ירושלים.

לימים, כאשר קבלו בירושלים את תשובתו של אביו רבי אליהו, הם השיבו לו בזה הלשון: "כבר הורה בנך ידיד נפשך הרי"ח הטוב, בן חכם ישמח הוריו ותגל יולדתו".

במקרה אחר, אף הוא בענין אתרוגים, ארע שלא היה בבגדד אתרוג כי אם מפרדסם של יתומים, והתעוררה שאלה האם האפוטרופוס יכול למכור את האתרוגים על דעתו, ובכך יצאו ידי חובת 'ולקחתם לכם - משלכם'.

כל חכמי בגדד עסקו בשאלה זו, ולא נמצא בידם פתרון וכבר חג סוכות ממשמש ובא. החליטו הרבנים כי יציעו את השאלה בפני רבי יוסף חיים שהיה אז רך בשנים אך רב בחכמה.

רבי יוסף חיים עלה לחדר הספרים שבעלית הגג בביתו, וצלל עמוקות בים התלמוד והפוסקים. כשעלה השחר באו לפני הרבנים לראות מה העלה בחכתו, הוא הראה להם את מאתיים הספרים שעייין בהם, ואמר להם: "לאחר עיוני, אני יכול להתיר לקיים את המצווה באתרוגי היתומים, ולא אברך עליהן ביום טוב ראשון, אם תרצו עיינו בעצמכם ותכריעו כרצונכם..."

ואכן באותה שנה, איש מיהודי בגדד לא בירך על האתרוג, כהכרעתו של רבי יוסף חיים.

קודם המסע לארץ ישראל, התנה רבי יוסף חיים עם מנהיג השיירה שבכל ערב שבת, לפני כניסת השבת, תעצור השיירה ולא תמשיך בדרכה עד אחרי צאת השבת. לאחר הסכמת מנהיג השיירה, הצטרף ה'בן איש חי' למסע לארץ ישראל.

כבר ביום שישי הראשון, חזר בו מנהיג השיירה מההסכם ולא הסכים לעצור את השיירה. כל תחנוני ה'בן איש חי' ואפילו שוחד כספי שהציע למנהיג לא הועילו, הוא התעקש ואמר כי מסוכן מאוד להישאר באזור זה, הוא שורץ שודדי דרכים מסוכנים, ועלינו למהר לצאת מכאן, טען.

השיירה המשיכה בדרכה וה'בן איש חי' נשאר לבדו לשבות שם את השבת הקדושה.

לאחר כמה שעות, כנראה לבו של מנהיג השיירה הערבי נקפו, והוא החליט לחזור על עקבותיו לראות מה עלה בגורלו של הרב. רבי יוסף חיים כבר נעמד לעשות קידוש, ולפתע ראה המנהיג כנופייית שודדים מתקרבת אל ה'בן איש חי', הוא נאלם דום בבעתה, וציפה בחרדה לראות מה יעלה בגורלו של הרב. לפליאתו הוא ראה שראש הכנופיה התקרב אל הרב, ומיד כאשר ראה אותו הוא נמלט בבהלה,

וכמוהו עשו כל חברי הכנופיה. כשהתאושש מההלם, התקרב הערבי אל ה'בן איש חי', נישק את רגליו וביקש סליחה על התנהגותו. הספור כפי שהוא מעיד ודאי על היראה שבהקה מפניו הקדושות של ה'בן איש חי', עד כדי שגם איש נלוז כשודד רעד מהם, וכפי הכתוב 'וידעו כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך', אלא שרבני בבל ספרו שמאחורי הימלטותו של השודד מונח ספור נוסף, וכמובן שאין בספור שיסופר מיד, כדי לבטל את העובדה הפשוטה שפניו הקדושות ויראת ה' הנסוכה עליהם, היו בהם די כדי להפחיד את השודד....

ומעשה שהיה כך היה: אותו שודד הפקיד פקדון אצל יהודי, אלא שבבוא זמן משיכת הפקדון הכחיש היהודי את קיומו וטען: 'לא היו דברים מעולם', והוא חזר וטען כך גם בפני בית המשפט, שלא הצליח בעקבות כך לחייב את היהודי להשיב את הפקדון לבעליו. וכמנהגו בערכאות, כך גם נהג בפני ה'בן איש חי', היהודי חזר והכחיש את דבר הפקדון וטען: 'לא היו דברים מעולם'. ה'בן איש חי' בחכמתו הוציא הודאה מפיו של היהודי, שאף התנצל שעשה כך בעקבות מצוקה כספית אליה נקלע, ופניו חפו... ה'בן איש חי' הבחין במצוקתו של היהודי, הוציא מכיסו סכום כסף, שווה לערך הפקדון, נתן אותו ליהודי כדי שישלם אותו לגוי. ברבות הימים הפך אותו גוי לשודד, וכשראה את ה'בן איש חי', נזכר מיד בהתנהגותו האצילית, ואף תוך כדי מלאכת השדידה הרעה, לא רצה להונות כל רע לאיש כה קדוש.

שח הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל: "שמעתי מגאון אחד שהיה מבני ביתו של הרידב"ז בהיותו באנגליה. יום אחד ראה את הרידב"ז מצטער ובוכה. "מדוע הרב בוכה?" - שאל אותו התלמיד. "היום" - השיב לו הרידב"ז - "נתבקש לשיבה של מעלה, ראש גולת אריאל, רבנו יוסף חיים מבגדד זצ"ל, ולכן אני בוכה..." והוסיף: "כל הלומד בספריו של רבנו יוסף חיים מרגיש בקדושה החופפת על דבריו!"

הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל, רבה של רמת השרון סיפר: "שמעתי שיש ברמת השרון זקן בן 104 שהכיר את ה'בן איש חי' זי"ע, נסעתי לבקרו, הוא סיפר לי שכאשר היה ילד כבן תשע או עשר, אמו הלכה עמו ל'בן איש חי' כדי שיפתור לה חלום, בכל שאלה היו באים אליו, ספר הזקן, ותמיד היתה דלתו פתוחה לכל... הוא לא זכר מה היה החלום ומה פתרונו, רק הוא זכר שלפתע פנה ה'בן איש חי' לאנשים שסובבו אותו ואמר: "עוד ארבעים שנה יסעו בבגדד עגלות בלי סוסים..." והזקן חישב ומצא שבדיוק ארבעים שנה מאמירת ה'בן איש חי', הגיעה המכוננית הראשונה לבגדד...

עוד סיפר רבי יעקב אדלשטיין: היה רב שבסוף ימיו היה גר ברמת גן, רבי אליהו חבה זצ"ל, הוא היה משבעת הרבנים בבית דין של בגדד, וזכה להכיר בצעירותו את ה'בן איש חי'... הוא סיפר לי שהבן איש חי' היה דורש בחצר בית הכנסת הגדול של בגדד, והיא היתה מלאה באלפי אנשים, להערכתו היו שם כ-15,000 איש, כולם ישבו ע"ג שטיחים, וה'בן איש חי' דיבר וכולם שמעו אותו, היתה דממה מוחלטת ושמעו רחש של כל זבוב, הקול שלו היה דק ונעים וערב מאוד לאזני השומעים, ואף שפעמים דיבר בדממה, כולם שמעו אותו... לאחר פטירתו, הבן שלו היה דורש במקומו, והאנשים התלוננו שלא שומעים אותו, אז החל לדבר בקול רעם עד כדי צעקה, ואעפ"כ היו אנשי בקצה בחצר שלא שמעו אותו. אז הבינו הכל כי סגולה מיוחדת היתה לקולו של רבינו יוסף חיים, ושמעו אותו מעל לדרך הטבע, כי הוא לא צעק כלל ושמעו אותו עד קצה החצר...

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

אחיו התקשה להגיב. מבטו אמר הכל, העיד על ההחמצה הנוראית. 'אתה לא מכיר את מיסטר בלז, אבל אני כן. אם היית עונה לו - היה לך בנין חדש ביד, וגם אחזקת הישיבה לכמה שנים קדימה. מיסטר בלז מנחית צ'קים במיליוני דולרים בלי למצמץ...

פגישה ששווה מיליונים...

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

אני לדודי ודודי לי!

השמש הקיצית מתחילה כבר לאסוף את קרניה, ושוב מתכסה לו היקום בשמיכת קטיפה מרוממת, בענני נוצה אלוליים. תקיעת השופר נשמעת ברמה מדי בוקר, ההכנות לקראת החגים לובשות צורה מעשית ופעילה, כל יהודי מתחיל לחוש את אותו רעד מרטיט חולף בלבו. רק נשמע קול הקורא אלול, ולבו של כל יהודי מנתר בהתרגשות, התחושה היא שאנו מצויים בזמן מיוחד, בעידן אחר, בחודש שהוא פלנטה אחרת מעל כל היתר, בזמן מיוחד, יקר ונדיר. ואת החודש הזה כולנו מנצלים, הכי טוב שאפשר. כל יהודי מחפש להתחזק, להתעורר. יהודים מתחזקים בלימוד התורה, מוסיפים שיעור, ספר מוסר, דרשה מעוררת. בני תורה לומדים שעות רצופות, ספרי התהלים בלים מרוב שימוש, אנשים מוסיפים מעשי חסד, כל יהודי 'עוסק' ו'עוסק' בחודש אלול בכל כוחו, מחפש את ההתחזקות שלו, את השיפור הרוחני שלו.

מהי באמת הייחודיות של החודש הזה? מה נשתנה חודש זה מכל החודשים, איזו הזדמנות אדירה טמונה בחיקו?

כדי להשיב על השאלה הזו, נצטרך להעמיק מבט אל תוכו ופנימיותו של כל יהודי. בעומק הלב פנימה, שוכנת לה שאיפה גדולה, כיסופין שאין להם גבול. כל יהודי רוצה ושואף לחיות מתוך קירבת ה', לחוש בכל עת ורגע בידי הבורא יתברך, להרגיש כי יד ה' עמו, מיישרת את דרכיו וחובקת את צעדיו.

אנו יודעים כי כשיהודי חי מתוך קירבת ה' - נפשו מרוממת, נשמתו עורגת. זה לא שאין לו קשיים ונסיונות, יש ויש - אך קל הרבה יותר ליעבור אותם, קל הרבה יותר להתמודד עימם. כי כשאדם חש שרוח גדולה וחמה מלווה אותו, כשיהודי מרגיש שהשערים פתוחים בפניו, כשבן תוקע את ידו ביד אביו - הוא מסוגל להתגבר על כל מכשול, לדלג על כל מהמורה.

במשך כל השנה, מסתובב היהודי בעולם, ומחפש. מחפש את ה', מחפש להתקרב, משתוקק לפתוח את הלב, כוסף לחוש שבורא עולם עמו. זה לא קל, הנסיונות גדולים, היצר מתעתע, הדאגות מטרידות, המוח מבלבל. בשערי שמים עומדים כוחות אימתניים, להפריע, להרעיש, לא לתת לרגשותיו של היהודי להגיע עד כסא הכבוד. לבסוף, לא מעט פעמים מרים היהודי ידיים, מפסיק לחפש,

מאבד את השאיפה, נכנע למציאות...

יום ועוד יום חולף, לב יודע מרת נפשו, כולנו באותו סטטוס. רוצים ושואפים - אך המרחק גדול. כוספים לאבא, משתוקקים לקרבתו - אך יש כל כך הרבה הפרעות. הלב מושך, הנשמה מתגעגעת, אך קשה כל כך להקדיש זמן וכוחות, להתגבר על כל המפריעים, ובאמת להתקרב ולהרגיש את יד ה' עימנו, את ההסתופפות בצילו של אבא...

ואז מגיע חודש אלול. ובחודש הזה קורה מהפך, משהו שלא קרה ב-11 החודשים שחלפו. הרה"ק בעל ה'פנים יפות' בפרשת 'אחרי' מגלה, כי חודש אלול מיוחד בכך שבו אבא בא אלינו, אלינו. הוא יורד מכסא כבודו, ומושיט לנו יד. הוא עומד בכבודו ובעצמו בשערי שמים, מחזיק את השערים פתוחים ומזמין אותנו להיכנס. חודש אלול הוא חודש של רחמים, רחמים בארמית זו אהבה. חודש בו אהבתו של ה' משתפכת אלינו, קוראת לנו, חושקת שנבוא ונתקרב... הפותח שער לדופקי בתשובה! אבא שבשמים יוצא אלינו, בא לקראתנו. הוא מחפש את הרטט הקל ביותר בליבנו, את התזוזה הכי קטנה לכיוונו - כדי לקרב אותנו אליו, לקשר אותנו עמו באהבה אין קץ. אם בכל ימות השנה אנו זקוקים למאמץ מיוחד - הרי שבחודש הזה אין צורך בו, ה' יתברך בעצמו פותח את השער לקראתנו, רק ניתן לו יד!

הבה נכיר בכך שאבא בא אלינו, ונפתח לו את הדלת, נקבל אותו בליבנו. נחפש את הצעד הקטן, הקפיצה שלנו לקראת אבא. המלך

יוצא אלינו, אבא שבשמים מושיט לנו יד, כל שעלינו לעשות היא להושיט יד בחזרה: לקבל על עצמנו קבלה טובה, להוסיף כמה דקות לימוד, להתחזק בשמירת הפה והעיניים, לחזק את כח התפילה. משהו קטן שלנו - קפיצה לעבר אבא - - - וכבר נחוש את ה'ודודי לי'. את אהבתו של בורא עולם, את הקשר שלנו עמו. קרוב אלינו הדבר מאוד, עכשיו הזמן!

המירוץ ללבו של הגביר...

היה זה לפני כ-25 שנים, בשעת ערב אביבית ונעימה, בממפיס שבטנסי, דרום ארצות הברית. הרחוב התוסס פועל כשיגרה, אנשים ממהרים, נהגים מצפצפים. על אם הדרך, עומד הרה"ג רבי סיני מושקוביץ שליט"א - שכיחן אז כראש ישיבת 'פני משה' בבית מאיר, והוא ששיתף אותנו בסיפורו האישי לפרטיו. לפתע, יד חמה טופחת על כתפו של הרב מושקוביץ. 'שלום עליכם!' - קורא לעברו הגאון רבי אפרים גרינבלט זצ"ל - שהיה מגדולי הרבנים בממפיס - טנסי, ותלמיד מובהק של פוסק הדור - הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל. 'אוהה, שלום עליכם!' - משיב הרב מושקוביץ בחיוך רחב, מופתע מהמפגש המרגש עם אחד מחשובי הרבנים בעיר, עמו היה לו קשר בעבר.

השניים באו בשיחה, סביב תפקידו של הרב מושקוביץ כראש ישיבה, והגעתו לחו"ל לגיוס כספים - לצורך בניית בניין חדש לישיבה. הרב מושקוביץ תינה את צערו על הקושי הגדול במלאכת גיוס הכספים, ונאנח באכזבה כשסיפר שבקושי הצליח לגייס את דמי כרטיס הטיסה. 'הולך קשה, קשה מאוד' - אמר הרב מושקוביץ, ורבי אפרים נזעק לעזרתו.

'יש לי רעיון בשבילך', אמר לפתע כשבעיניו ניצת זיק של התלהבות. 'תשמע, ישנו יהודי יקר ובעל לב חם ופתוח לצדקה, בשם מיסטר בלו. מיסטר בלו זכה בצעירותו לקבל ברכה לעשירות מופלגת מהרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע, אשר הבטיחו כי אם ישמור תורה ומצות יהפוך לעשיר גדול. ואכן, מיסטר בלו עמד בתנאי, והפך לאחד המיליארדרים הגדולים כאן, בבעלותו מרכזי עסקים, דירות להשכרה, מלונות ובתי אבות, ומה לא...

'נו', התלהב הרב מושקוביץ, 'כנראה הרב נשלח משמים לסייע במלאכת גיוס התרומות... איך אני מגיע למיסטר בלו?' 'זו בעיה', - נאנח רבי אפרים, 'זה לא כל כך פשוט. מיסטר בלו זה, סיגל לעצמו מנהג יפה, לעזור לכל פניה ובקשה, להיענות בחיוב וברוחב לב לכל מבקש עזרתו. לאור זאת, הוא היה כתובת לאלפי פניות, שממש הטרידו את מנחתו ולא נתנו לו לעבוד, מה עוד - שהוא נהג לחלק לצדקה בלי לחשוב, עד שמקורביו חששו שהוא פזרן מדי.'

לכן, היום מיסטר בלו מתגורר בטירה שמורה, מוקפת גדרות, לא ניתן להגיע אליו. כדי לשלוח אליו בקשה, צריך לעבור מערכת מזכירות מסועפת, המטפלת בכל הבקשות המופנות אליו. זה יקח הרבה זמן, מה גם שלא תצליח להיכנס אליו, אלא תקבל משהו לפי קריטריון קבוע. ובכל זאת, אנסה למצוא דרך להגיע לפגישה עם מיסטר בלו

בינתיים, שומע הרב מושקוביץ כי אחיו צופר בחוזקה מאחוריו. הוא בטוח כי הצפירות נועדו לסמן לו את הכיוון למעליות, והוא מגיב בתנועה כאומר 'הסתדרתי, אני יודע היכן המעליות'. אך אחיו ממשיך לצפור, ומסמן באצבעו על האיש הזר המהלך לצידו של הרב מושקוביץ

בעצמו' - אמר רבי אפרים, והשקיע שעות ארוכות בנסיון להצליח במשימה...

אך המאמץ לא נשא פרי, ורבי אפרים נאלץ להודיע לרב מושקוביץ שזה בלתי אפשרי. 'במקום פגישה אתו - אנסה לסדר לך פגישה עם מזכירו האישי. אולי זה יצליח...' - אמר, והתקשר למזכירו האישי... למרבה ההפתעה, המזכיר של מיסטר בלו התרצה מיד, וניאות לקבוע פגישה ליום המחר, בשעה תשע בבוקר. 'אבל בתשע אפס אפס, נדבר חמש דקות, ונראה מה מתוך השיחה יוכל להגיע לידי מיסטר בלו, ומתי זה יקרה...' - קבע המזכיר.

רבי אפרים התרגש, והודיע מיד לרב מושקוביץ על הסייעתא דשמיא המופלאה. 'תהיה מחר, בתשע בבוקר בדיוק, במשרדו של מיסטר בלו - בבניין המשרדים המפואר 'Belz Towers' - מגדלי בלו. תתארגן מראש עם נהג מקומי שיקח אותך, כדי שלא תאחר ותחמיץ את הפגישה חלילה!' - אמר רבי אפרים...

כל אותו לילה לא הצליח הרב מושקוביץ להירדם, הן מי מילל ומי פילל כי יצליח להגיע לפגישה עם מזכירו האישי של מיסטר בלו. והנה, הרגע הגדול קורה! הרב מושקוביץ סיכם עם אחיו - ר' יעקב - המתגורר במקום, כי הוא יסייע אותו אל היעד, כך יוכל לוודא שלא יחמיץ את השעה...

למחרת, בשעה 7:28 דקות בבוקר, כבר המתין הרב מושקוביץ, לאחר תפילת שחרית מעומק הלב להצלחת הפגישה המיועדת עם מזכירו של מיסטר בלו. ב-7:30 בדיוק יצאה המכונית לדרכה, אך נתקלה בפקקי תנועה, שהעלו את מפלס המתח ברכב לנוכח העיכוב הלא צפוי...

בסופו של דבר, לאחר מאמץ לא פשוט על הכביש, בעשרה לתשע היה הרכב בשער החניה של מגדל המשרדים המפואר. 'תרד כאן,

'אבל באמת שאין לי זמן. יש לי פגישה בתשע, וכבר שלוש דקות לתשע. הנה הגענו לקומה הארבעים ושתיים, הוא אומר ומשחרר אנחת רווחה...

היהודי שעמו יוצא מהמעלית, ונעלם במסדרונות הארוכים. הרב מושקוביץ מתחיל לחפש את דרכו למשרדו של מיסטר בלו, ובאותו רגע מגיעה מעלית נוספת. מתוכה, מתנשם ומתנשף, נרגש ונסער, יוצא אחיו, שכבר הספיק להחנות את רכבו.

'מה דיברת אתו?' - שואל האח במתח.

'עם מי?' - שואל הרב מושקוביץ.

'מה זאת אומרת עם מי? - עם מיסטר בלו! מה דיברת אתו?'

'לא דיברתי אתו, ואני גם לא אדבר אתו. אני אמור לדבר עם המזכיר שלו, וגם זה - רק בעוד שתי דקות, כי עכשיו רק 8:58. היכן המשרד שלו?' - שב הרב מושקוביץ ושואל.

'מה זאת אומרת לא דיברת אתו?' - אחיו המום. 'הרי מהרכב שמאחורינו יצא מיסטר בלו. הלכת את הדרך למעלית - יחד עם מיסטר בלו. מי שהראה לך היכן המעלית - הוא מיסטר בלו. מי שבילה איתך את זמן הנסיעה במעלית - הוא מיסטר בלו, יצאת מהמעלית יד ביד עם מיסטר בלו! מה הוא שאל אותך?'

הרב מושקוביץ מושך בכתפיו, שותק, שתיקת אכזבה צורבת. 'אוי ואבוי' - השיב לאחר התאוששות מההלם הראשוני - 'ביקשתי ממנו להראות לי איך מגיעים לקומה ארבעים ושתיים, והוא התחיל לנדנד לי בשאלות על מוסדות התורה, המצב הכספי וכולי וכולי... הייתי חסר סבלנות, לא ידעתי מי הוא, ופטרתי אותו ממני. באמת?! זה היה מיסטר בלו?!'

אחיו התקשה להגיב. מבטו אמר הכל, העיד על ההחמצה הנוראית. 'אתה לא מכיר את מיסטר בלו, אבל אני כן. אם היית עונה לו - היה לך בנין חדש ביד, וגם אחזקת הישיבה לכמה שנים קדימה. מיסטר בלו מנחית צ'קים במיליוני דולרים בלי למצמץ. אני לא מאמין שהפסדת, לא מאמין שלא דיברת אתו!' - קרא האח בצער רב...

רק עתה החל הרב מושקוביץ לעכל: 'אוי, איזו החמצה נוראה! הרי מיסטר בלו דיבר אתי, כמעט התחנן שאספר לו מה קורה אתי, מה מעשי ולמה אני כאן. יכולתי - בפגישת מעלית פשוטה אחת - לצאת עם צ'ק נדיב במיוחד, ובמו ידיי איבדתי את ההזדמנות הזו! מיסטר בלו היה איתי, לצידי, בלובי, במעלית, ביציאה - ולא התייחסתי אליו? איך החמצתי כזו הזדמנות היסטורית?!?!'

הרב מושקוביץ אסף את שברי לבו, ופנה לחדרו של המזכיר, שקיבל אותו לשיחה עניינית קצרה, והבטיח לבסוף לשלוח שיק על סכום כלשהו... מאוכזב וכאוב שב הרב מושקוביץ ארצה, ואמר לתלמידיו: 'צ'ק גדול לא קיבלתי, אבל קיבלתי משהו הרבה יותר גדול. פתאום הבנתי מה זה אלול!'

בימים אלה, בחודש אלול, העולם כולו נע וזע. בעוד זמן קצר, שנה חדשה תעמוד על כף המאזניים, הכל יידון, ייחתך ויקבע לשנה שלימה. החיים, הבריאות, הילדים, הפרנסה, האושר, השמחה - הכל ייקבע לשנה!

זה באמת מטריד, לא פחות מפגישה חשובה לשעה תשע בבוקר

ליד המעליות. תזמין מעלית לקומה ארבעים ושתיים. אני מחנה את הרכב ומצטרף אליך... אמר האח, 'אבל תנסה להזדרז, מאחוריי יש רכב שרוצה להתקדם, אני לא יכול לעצור את התנועה...'

הרב מושקוביץ חשב את כובעו, ובזריזות יצא מהרכב. בינתיים, גם מהרכב שמאחוריו כבר יצא הנוסע, אדם מבוגר ולא מוכר, שהתקדם אף הוא לכיוון המעליות, מושיט לרב מושקוביץ יד לשלום. 'א היימישע ייד? כאן? שאל הזר באידיש רצוצה מתובלת באנגלית, תמיה על הימצאות יהודי של צורה בטבורה של ממפיס החומרית... 'כן כן', השיב הרב מושקוביץ, מנסה לקצר את השיחה, הן נותרו דקות בודדות עד לפגישה הנכספת. 'אני מארץ ישראל, וצריך כאן משהו מקומה 42. היכן המעליות?' שאל בענייניות. 'המעליות שם' הצביע האיש, 'גם אני הולך לכיוונן...'

בינתיים, שומע הרב מושקוביץ כי אחיו צופר בחוזקה מאחוריו. הוא בטוח כי הצפירות נועדו לסמן לו את הכיוון למעליות, והוא מגיב בתנועה כאומר 'הסתדרתי, אני יודע היכן המעליות'. אך אחיו ממשיך לצפור, ומסמן באצבעו על האיש הזר המהלך לצידי של הרב מושקוביץ.

הרב מושקוביץ שוב מסתובב, ומשיב לאחיו: 'כן', הוא צועק לעברו, 'הבנתי שכדאי לשאול אותו, שאלתי אותו, ואני הולך אחריו לכיוון המעליות...'

אך האח ממשיך לצפור, עד שגם האיש הזר מסתובב אחורנית. הרב מושקוביץ לא רוצה שהאיש יתעכב מלהורות לו היכן המעליות, ומרגיע אותו: 'הוא רוצה שתסביר לי היכן המעליות. סימנתי לו שהסברת לי אך הוא כנראה לא הבין. עזוב, בוא תראה לי היכן המעליות...! - אומר הרב מושקוביץ, ומוסיף ללכת יחד עם האיש הזר לכיוונן...

פגישה ששווה מיליונים...

בינתיים, התרחקו השניים ממקום החניה, והמשיכו בדרכם. 'ומה מעשיך כאן, יהודי מישראל?' שאל הזר בנחמדות. הרב מושקוביץ כבר היה חסר סבלנות, והביט בשעון ברציפות. חמישה לתשע. תוך חמש דקות הוא חייב להיות בתוככי המשרד של מיסטר בלו, אצל מזכירו הראשי. במקום לענות, הוא שואל את היהודי שלצידו בנימוס: 'אני קצת ממהר. תגיד, כל כמה זמן מגיעה המעלית?'

'אה, שניות ספורות', השיב האיש בקצרה, וממשיך לנסות לתהות על קנקנו של הרב מושקוביץ. 'יהודי כמוך כאן, בוודאי מחזיק איזה מוסד תורני או ארגון צדקה. הלא כן?'

'אכן', עונה הרב מושקוביץ את התשובה הכי קצרה שאפשר, ושב לנושא המטריד אותו באמת: 'אבל למה המעלית לא מגיעה? אני חייב להיות בתשע בקומה הארבעים ושתיים!'

'היא עוד תבוא, יהיה בסיידר', מרגיעו היהודי המבוגר. ואכן - באותה רגע הגיעה המעלית והשניים נבלעו בקרבה. 'מה אתה מחזיק בארץ? האם המצב הכספי של מוסדות התורה בארץ בכי רע? האם אתה מרגיש בכך?'

'אני יכול לענות לך באריכות, משיב הרב מושקוביץ בחיוך מאולץ,

החוויות הקשות שלנו. כל אחד מאיתנו, בכל מצב, ולא משנה מה עברו, גילו ותחושתו - אבא מחכה לו, אבא מחכה לנו. הבה נדבר אתו, הבה נקדיש כל יום עוד כמה דקות לשוחח עם בורא עולם, לנצל את ההזדמנות הייחודית הזו שהוא עומד לידנו ומקשיב, ומחכה לשמוע אותנו!

אם נעשה כך - נגלה שתפסנו את 'מיסטר בלו' במעלית (-להבדיל-)... שעוד לפני רגע הפגישה, עוד לפני יום הדין, התחברנו לאבא. נערכנו כיאות, הגענו מוכנים לימי הדין אשר יראו אחרת לגמרי, וגם הצ'ק - בהתאם...

ההכנה הטובה ביותר!

היה זה בתקופה בה התגורר הגאון רבי דוב בעריש איינהורן זצ"ל - אב"ד אמסטוב, בעיירה גור, סמוך למקום מגוריו של דודו - הרה"ק בעל ה'שפת אמת' מגור זי"ע. באשמורת הבוקר של יום ראש חודש אלול, נכנס רבי דוב בעריש לחדרו של הרבי, וביקש לדעת באיזה ספר כדאי ללמוד בחודש אלול, איזה ספר הוא הטוב ביותר לעסוק בו לקראת יום הדין?

'כל ספר הוא טוב' - נענה ה'שפת אמת' ואמר, 'אך הטוב מכולם הוא דף גמרא... פשוט לשבת ולהתעמק בלימוד הגמרא - זה מה שמוביל לרום המעלות, זו ההכנה הטובה ביותר לקראת יום הדין!' כי הדרך הטובה ביותר - קרובה וזמינה. להוסיף עוד כמה דקות לימוד, עוד דף גמרא. זו ההכנה הטובה ביותר ליום הדין, זה מה שיעניק לנו בס"ד שנה טובה ומבורכת!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

כשהשעה כבר חמישה לתשע... זה תופס את הראש, אנחנו נעשים סהרוריים, כמעט אובדי עצות... הראש תפוס, אולי עצבני, בוודאי לחץ. מה יהיה? איך תיראה השנה הבאה? מה יהיה עם הילדים ואיך יצליחו בלימודים, האם יגיעו תשובות משמחות מהמרפאה או חלילה אחרות, ואיך תיראה הפרנסה?

התקיעות של השופר שאנו שומעים עתה מדי יום, אלה הן הצפירות שבאות לבשר לנו 'אבא כאן!' הן באות לעורר בנו את הנימים החבויים, להשמיע מבפנים את צלילי הנשמה העורגת ומתגעגעת לאבא. יום אחר יום הן משמיעות את הקול מעומק לבנו, שאלול כאן, ואבא לידנו, מחכה לנו. אבא שלנו - בורא עולם - אומר לנו 'הנה לכם חודש שלם, אני בא עד אליכם, רוצה לשמוע, מבקש להקשיב, רוצה את קרבתכם, תדברו אתי, אני כאן כדי לעזור לכם!'

חודש אלול הוא זמן שהקדוש ברוך הוא מתקרב אלינו, ומבקש שנתקרב אליו בחזרה, כדי שנגיע מוכנים ליום הדין, כדי שאכן נזכה לקבל שנה טובה, מתוקה, מצליחה ומאושרת... בחודש אלול, 'מיסטר בלו' (-להבדיל-) בורא עולם בכבודו ובעצמו, נמצא איתנו. מגיע אלינו, מושיט את ידו לכל אחד, ומבקש 'ספר לי בני, איך היתה השנה, איפה לא הלך לך, מה במצבך הרוחני אתה רוצה לשנות, ומה אתה רוצה שאני אשנה עבורך במצבך הגשמי...'

אבל היצר עובד - מטריד את הראש, מבלבל את המחשבות, וממלא בדאגות ולחץ. 'עוד מעט ראש השנה', הוא אומר לנו, 'זה לחץ שצריך לעבור, תקופה מוטרדת שעוד יגיעו טובות ממנה. למי יש זמן לשים לב לצפירות של השופר, שמרמזות לנו שמיסטר בלו כאן. הרי עוד מעט יום הדין, תיכף הפגישה הקריטית...'

לא חבל? בורא עולם, אבינו האוהב, נמצא לידנו, עומד לצידנו, מחכה לשמוע, מחכה שנתחבר אליו, שנספר לו, שנחלוק עמו את

המשך מעמוד 2 | הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

בשעת הארוחה, את הנימוס ואת העדינות של ההורים ושל הילד, איזו התנהגות למופת. הוא שמע בקשב את הדברים שנאמרו ומה שהסבירו לו, הוא יעביר את הדברים האלו לתלמידים שלו באיטליה, ועל כך הוא משלם כעת.

"זו התנהגות של קידוש ד'. זה 'ולמדה את בני ישראל' שגורם לקידוש ד', ולהכרה בגדלותו של צלם אֵלֹקִים. ההתנהגות הזו של האדם הנברא בצלם אֵלֹקִים, של 'הרועה בשושנים' היא נותנת לנו תקווה בעת הזו, והיא ההכנה בימים אלו של 'אני לדודי ודודי לי'.

"עלינו לדעת", אומר הגאון הגדול רבי יצחק שליט"א, "כי זו עצה טובה מאד להינצל ביום הדין, להקדים ברכת 'בוקר טוב' לזולת, לחייך לכל אחד, לקבל כל יהודי בסבר פנים יפות, צדקה וחסד הם לא רק לעניים ואביונים, אלא גם לעשיר ולנכבד, גם לשכן ולשותף לאחרים, ובמיוחד בבית בין בני הזוג, בין אבות לבנים. מילה טובה, חיוך, עידוד ומחמאה מעבירים את רוע הגזירה".

(קטעים מתוך ראיון, יתד נאמן ב' אלול תשפ"א)

שהמשפחה חזרה בתשובה והבן שלהם הולך לשיבה. הדיבורים שלו מתוך לב אוהב פעלו את פעולתם, והיו 'שושנים'.

"שמעתי פעם על הורים וילד, שהיו בבאר שבע לצורך דבר מצוה, ואח"כ ישבו שם לאכול. יש להם מנהג שאומרים דברי תורה על השולחן בכל סעודה שלהם, והם לא הבחינו שמישהו מאזין להם. הם דיבור על המשנה בפאה של 'והבאת שלום בין אדם לחברו' שמוזכר בה גם 'גמילות חסדים'. למה מוזכר פעמיים גם חסד וגם הבאת שלום? והסבירו, שבהתחלה מדובר על חסד כללי ואחר כך מפרטים על חשיבות של הבאת שלום.

"זה שישב והאזין להם היה גוי מאיטליה, שביקש שיסבירו לו מה שאמרו. הם הסבירו לו והוא מאד נהנה. כשבאו לשלם לבעל המסעדה בסיום ארוחתם, אמרו להם שסעודתם כבר שולמה. מי שילם? התברר, שהנוכרי האיטלקי שילם עליהם. הוא השאיר מספר טלפון. הוא פרופ' בכיר באיטליה, שבא ללמוד משהו בבאר שבע. הם יצרו עמו קשר ושאלו ממה הוא כל כך התפעל, ולמה שילם בעבורם? והוא אמר להם שהוא ראה את ההתנהגות שלהם

מחליטים מיד לעצמם שדברים חריגים אלו אינם בשבילם, וזו הנהגה קשה כל כך שאין שום תועלת, ולמה בכלל לספר זאת?!"

הגרא"ד אויערבאך זצ"ל העלה דוגמא לסיפור שאביו גאון ישראל היה שוללו: "אם אחד היה מספר לאבא על גדול אחד שראה עני מרוד ברחוב, הצועד בנעליים קרועות ובלויות, שמיד שראהו הוריד מנעליו ונתן לו... למשל, על כזה סיפור, אבא יכול היה לומר ולהעיר: אם היית מספר לי שהוא נכנס עם הנעליים לחנות נעליים סמוכה וביקש מהמוכר להעניק מנעלים חדשים לעני הזקוק והוא ישלם תמורתם בחכמה ובהסתר, נו, בסיפור כגון דא, יש תועלת לשומע. אבל להוריד נעלים ברחוב כדי להלבישן לעני, מה זה שייך לי?! השומע את הסיפור מהרהר במוחו: וכי אני אוריד ג"כ את הנעליים מרגלי?! מה, אלך הביתה יחף?!"

(קטעים מלוקטים מתוך המודיעה' אלו תשפ"א)

ענה ופתר לכל אחד ואחד לפי רוחו, ולא שכח כל פרט. דוגמאות רבות הובאו בספרי קורותיו, אך המשותף לכולם - שמלבד גדלותו בתורה ובד' חלקי שו"ע, הגאונות ב'שו"ע' החמישי' היתה מדהימה. כל מי שבא עמו בשיח, יש בתרמילו ספורים על הגאונות באנושיות. ראב"ד טבריה זצ"ל, ענה ואמר: "אכן, לכאורה סיפורים אלו, יכול מי להעיר ולתמוה: הזו גדלותו של אבא? איש שכל בית ישראל נשען על פסקיו והליכותיו?! ברם, מאידך, הוא אשר אמרתי. אבא היה במהותו הדמות של האיש השלם, שלם בתורתו, שלם בצדקותו ושלם במידותיו. ומסיפורים אלו יכול כל אחד ליקח אל לבו ולשפר את דרכיו.

"אבא לא אהב שמספרים סיפורים קיצוניים במיוחד. כשסיפרו על גדולי תורה דברים שהם חריגים, היה מתבטא: 'מה אנו למדים מסיפור זה? מה המוסר השכל שבוזה?' הרי בוודאי שהשומעים

המשך מעמוד 12 | הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד

אותו - ועל זה אמרתי, שעל האורח הגדול - ה"ה בנו הגדול של הרבי - שפיר יכולים לומר "ברא כרעא דאבוה", כי הוא מרים את קרנו של אביו וכבוד בית וויז'ניץ...

האמת הוא, שלא היה לי קשר אישי עם הגאון רבי חיים מאיר ואזנר זצ"ל - פגשתי אותו כמה פעמים בשמחות של חתנו, ה"ה ידידי מנעורי ש"ב כ"ק מרן האדמו"ר מקאסוב שליט"א, וכן ראיתי אותו כמה פעמים בהיותי אצל אביו, מרן בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל, אך כמדומני, שעובדא נפלאה הנ"ל, דיה לומר עליו "ברא כרעיה דאבוה", כי בהנהגה נעלה כזה הרי הוא מרומם את כבודו של אביו...

קדום בדברי חז"ל (מסכת עירובין דף ע' ע"ב), וכוונת הדברים היא, שכן הרי הוא ברכיו של אביו, אלא שבאמת יש לברר ענין זה, מה ענין 'ברך' לכאן? האם לא היה מן הראוי יותר להמשיך את הבן ל'ראשו' של אביו, או שהבן הוא 'יד ימינו' של אביו?

ברם פשוטו של דבר כך הוא, שהנהגה ה'ברך', על ידה מגביה האדם את עצמו ועל ידה הוא כורע - 'כורע על ברכיו' (ראה מלכים א' ח', נ"ד), על ידה הוא מתעלה - ועל ידה הוא גם נופל, זו הכוונה במאמר חז"ל "ברא כרעיה דאבוה", שהבן הוא ה'ברך' של אביו, בכוחו של הבן להגביה ולהעלות את כבודו של אביו, וחלילה הוא גם יכול להשפיל

המשך מעמוד 17 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

לטרות לעלות ולהתרוצץ ממקום אחד למשנהו. כשסיימו והגיעה שעת מנחה, אמר לו רבי אהרן: "איני יכול להתפלל כעת מנחה, חוששני כי בגלל הזיעה בגדיי אינם נקיים דיים, ואיני ראוי לעמוד איתם כך בתפילה לפני מלך המלכים".

נכנס רבי אהרן לחדר צדדי, בו היו ברזי מים לנטילת ידיים. פשט את בגדיו, רחץ אותם עם סבון מתחת לזרם המים. סחט אותם בעזרת ידיו עד היכן שידו מגעת. לבש שוב את הבגדים בעודם רטובים - ונעמד לתפילת מנחה.

זוהי דוגמא ליראת שמים חושית!

נדמה, כי לדרגות אלו מסוגל כל יהודי להעפיל, אם רק ישנן לעצמו בקביעות, ויחדיר לליבו בעבודה רצופה את ההכרה של 'השם אלוקיך מתהלך בקרב מחנך'. ההנהגה סמוך למלך - היא הנהגה שונה לחלוטין, והתוצאות ממילא תהיינה כך - שגם הוא יחוש לכבוד שמים בצורה פלאית, ויחדר לעבור על דבר השם יתברך.

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

הנדיב, פנה לכיוון המעלית, לחץ על הכפתור והמתין לבואה. כאשר נפתחה הדלת יצאה משם אשה פרוצה, וחלפה מול עיניו.

את מה שאירע באותם רגעים תיאר רבי צבי חיים כך: "מי שלא ראה את חדרתו של רבי אהרן, ואת גודל כאבו ויגונו באותה שעה, לא ראה יראת שמים מימיו. רבי אהרן נעשה חיזור כמו סיד, פרץ בבכי סוער, וממש התמוגג מדמעות. 'ויהי המקום לחדדת אלוקים'."

"או! ריבונו של עולם!", התוודה רבי אהרן בגילוי לב, "נכשלתי לרגע קט במראות אסורות! אני מבטיח לך ריבונו של עולם, שלא אחזור לכאן יותר! לעולם יותר לא ידרכו כפות רגלי במדינת פלורידה!..."

כזה היה רבי אהרן. הוא חי את מציאותו יתברך לנגד עיניו. עד שבשביל כשלון שלא באשמתו, פרץ בבכי סוער, מאין הפוגה.

סיפור נוסף סיפר רבי צבי חיים, בו נוכח עד כמה חי רבי אהרן את הקדוש ברוך הוא, באופן ממשי וחוש:

באחד הימים הסייע רבי צבי חיים את רבי אהרן ברכבו, בדרכו לסדר כמה סידורים חשובים, אשר ככל הנראה דרשו ממנו גם מאמץ פיזי;

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ מדוע סוכה הגבוהה מעשרים אמה פסולה?
- ◆ מהו הקוטר הנדרש לסוכה עגולה כדי להכשירה?
- ◆ האם מותר לישון תחת החללים שבסכך?

מהלכות גובה הסוכה

• הסוכה אמורה להיות מקום ישיבה ארעי, ולא מבנה קבע, ולכן, סוכה שחללה גבוה יותר מעשרים אמה - פסולה מדאורייתא, משום שסוכה בגובה כזה, לא ניתן לבנותה מקירות ארעיים, ולכן, אף במקרה שבנו סוכה בגובה זה מקירות ארעיים, והיא משמשת כדירת עראי - הריהי פסולה. ומאידך, סוכה נמוכה, מאחר וניתן לעשות את דפנותיה מקירות ארעיים, אזי אף במקרה שנבנתה בקירות אבן וכדומה, כמבנה קבע, הריהי כשרה. אולם, סכך העשוי כגג של מבנה קבוע פסול, ולכן אין לחברו בברגים, וכדומה, אבל מותר לקושרו לדפנות.

• סוכה הגבוהה מעשרים אמה, ולה שלוש דפנות (לפחות), ובצמוד לדופן האמצעית, לכל רוחבה, בנויה מעין 'במה', אשר ממנה ועד לסכך אין חלל בגובה עשרים אמה - הסוכה כולה כשרה.

• סוכה שגובה חללה פחות מעשרה טפחים, פסולה; וסוכה שגובהה עשרה טפחים אך קצוות ענפי הסכך יורדים לתוכה וממעטים את גובהה פסולה אף היא.

• בנוגע לדינים שונים בהם, כגון לענין מחיצות לעירובין, וגובה הסוכה, ישנו נדון הנקרא 'ביטול', שפירושו ביטול מציאותו, כביכול, של חפץ מסוים, והפיכתו לחלק מהמקום בו הוא מונח. וחפץ שבני אדם אינם מניחים אותו על הקרקע למדרס רגלי אדם, כגון כריות, לא ניתן 'לבטלו' ולהחשיבו כקרקע; ולעומת זאת, עפר שהונח על הקרקע על דעת להותירו שם לעולם, יש אומרים שהוא 'בטל' מאילו.

מהלכות שטח הסוכה

• שטחה המינימלי של סוכה הוא שבעה טפחים על שבעה טפחים, משום שגודל זה ראוי לשיבת 'ראשו ורובו' של

האדם ליד שולחן ברוחב טפח, לכל כיוון שאליו יפנה את שולחנו.

• סוכה עגולה, צריך שיהא בתוכה שטח ריבועי של שבעה על שבעה טפחים. ולמעשה, צריך שהיקף העיגול יהיה לפחות פי שלוש מקו האלכסון של הריבוע של שבעה על שבעה טפחים.

• סוכה גדולה, שיוצאת ממנה 'רצועה' ששטחה קטן משבעה על שבעה טפחים - יש אומרים, שהרצועה אינה נחשבת כסוכה, ויש שפקפקו בכך. ויש שחילקו בין אופנים שונים.

מהלכות סוכה שיש בה סכך פסול או חלל בסכך

• חלל ברוחב שלושה טפחים באמצע הסכך לכל אורכו, מפריד בין שני חלקי הסוכה, ואם על ידי הפרדה זו נמצא שאין לכל אחד משני חלקי הסוכה בפני עצמו שלוש דפנות, כל הסוכה פסולה.

• חלל ברוחב פחות משלושה טפחים הנמשך לכל אורך הסכך - אינו פוסל את הסוכה, אך אין לאכול או לישון תחתיו.

• סכך פסול שרוחבו פחות מארבעה טפחים, שבצמוד לו יש בסכך חלל שרוחבו פחות משלושה טפחים - הם אינם מצטרפים יחד כדי לפסול את הסוכה, אלא כל אחד נדון לעצמו, והסוכה כשרה.

• דין 'דופן עקומה' להכשרת סוכה, נאמר גם במקרה שהוא נצרך להכשרת מספר דפנות.

• במקרים מסוימים, בסוכה בעלת ארבע דפנות, ניתן לבחור את שלושת הצדדים בהם ישמשו הדפנות כ'דופן עקומה', וצד רביעי שיוכשר מדין 'פְּסָל היוצא מן הסוכה'; ושני אנשים רשאים לבחור בצדדים שונים בו זמנית, ויתכן שאף אדם אחד רשאי לעשות זאת.